

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

**22 роки
в ефірі!**

**Любов
глядача —
еліксир
довголіття
для
телепередач**

► **СТОР. 9**

Спорт

**До
плей-оф
з першого
місяця!**

► **СТОР. 10**

...без рушниць

**Про
королів
полювання,
мисливські
утіддя
та лісові
дороги**

► **СТОР. 12**

№ 234 (4984)

П'ЯТНИЦЯ, 10 ГРУДНЯ 2010 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

Важливе не лише законодавче закріплення прав, а й їх дотримання

Сьогодні світова спільнота відзначає Міжнародний день прав людини. Саме 10 грудня 1948 року Генеральна асамблея ООН ухвалила Загальну декларацію прав людини, яка своїм центральним пунктом проголосила визнання людської гідності кожної особи. Відтоді минуло багато часу, проте питання дотримання загальнолюдських прав і нині залишаються на часі. Не стала винятком і наша країна. Європейський суд з прав людини дедалі частіше отримує скарги наших громадян на неправомірні дії посадовців, а отже — держави. Непоодинокі також випадки утримання людей у рабстві, почастишали інформаційні приводи, коли ігнорують наші права правоохоронці. Найчастіше потерпають від таких неправових дій, на жаль, діти і жінки. Що має зробити держава та її громадяни, щоб зламати цю негативну тенденцію? Важливе не лише законодавче закріплення прав, а й їх дотримання, зазначає спеціальний посол із глобальних жіночих проблем Держдепу США Меланн Вєрвєр, яка напередодні відвідала Україну. Пані Вєрвєр також дала ексклюзивне інтерв'ю «Голосу України».

ЧИТАЙТЕ НА 11-Й СТОР.

Планують збільшити пенсійний вік жінкам та трудовий стаж — чиновникам

Уже сьогодні уряд має внести в парламент законопроект, присвячений проведенню першого етапу пенсійної реформи. Основні положення цього законопроекту, нагадаю, уряд схвалив напередодні, визнавши потребу в доопрацюванні деяких моментів.

Яких саме — невідомо, але це вже й не так важливо. Оскільки законопроект дуже тісно пов'язаний з домовленостями з МВФ (відхилитися від них — означало б поставити під сумнів позитивне рішення кредитора щодо надання чергового траншу) і схваленими макропоказниками на 2011 рік.

► **СТОР. 10**

У Києві викрили злочинне угруповання

Працівники Управління по боротьбі з організованою злочинністю ГУМВС України в місті Києві викрили організовану злочинну групу, учасники якої незаконно заволоділи коштами підприємців та надавали підроблені дозвільні документи на право розташування торговельних точок. Про це повідомив учора на брифінгу в Міністерстві внутрішніх справ директор Департаменту зв'язків із громадськістю МВС України Дмитро Андрєєв.

► **СТОР. 6**

Закарпаття у полоні великої води

Наш кореспондент побував у зоні стихійного лиха

Фото Василія НІТКИ.

Те, що я вчора спостерігав у селі Сільце передобідньої пори, — напевне вже нагадувало жахливу картину осені 1999-го і весни 2001 року: дороги, будинки, городи, теплиці, двори — все залито водою і брудом.

Загалом Сільце — це дорожня розв'язка чи не всіх міст низинного Закарпаття: ліворуч — на Іршаву і Сваляву та Львів, посередині — на Хуст, Тячів і Рахів,

а праворуч — на Виноградів. Але легковиком уже не жоден з цих напрямків поїхати було неможливо — скрізь вода, яка й далі повільно прибувала. Міліцейські пости зупиняють увесь транспорт і не радять водіям жартувати зі стихією, а повертають у зворотному напрямку — на Мукачеве. До Іршави могли їхати хіба що рейсові автобуси і вантажівки.

► **СТОР. 7**

ПОДІЇ

У Вінниці зростає кількість населення

На три з половиною тисячі малят стало більше у місті над Південним Бугом протягом трьох останніх років. Позитивну динаміку фіксують уже не перший рік, стверджують у міському відділі реєстрації актів громадянського стану.

«Нині у дошкільних навчальних закладах нараховується 15,5 тисячі дітей, — уточнює начальник Вінницького міського відділу освіти Володимир Буняк. — Такої кількості не мали вже п'ять років». Тим часом загалом в області, хоч як прикро, смертність продовжує перевищувати народжуваність. Хоча є населені пункти з позитивним приростом. Наприклад, у селі Клекотина Шаргородського району щороку на світ з'являється в середньому п'ятдесят діток. Це значно більше порівняно з числом тих, хто йде з життя. У згаданому районі найбільше порівняно з іншими багатодітними сім'ями. Населені пункти, де народжується більше, ніж помирає, є також у Бершадському, Тульчинському, деяких інших районах. інформує наш вінницький кореспондент Віктор СКРИПНИК.

«Ангелятко» для незрячих дітей

Перший в Україні журнал для незрячих дітей побачив світ у Львові. «Ангелятко шрифтом Брайля» з вкладкою, виконаною рельєфно-крапковим шрифтом, виходитиме щомісячно з нового року. Видавець часопису — всеукраїнські журнали для дітей «Ангелятко» та «Ангеляткова наука». «Незрячі діти — це також частина суспільства, за яку наша редакція безпосередньо відповідає. Від сьогоднішньої кожної дитини України з вадами зору матиме доступ до якісної дитячої періодики: авторських казок, оповідань, віршів, пісень», — розповіла «Голосу України» головний редактор «Ангелятка» та «Ангеляткової науки» Олена Волосевич.

В Україні ситуація з дитячою літературою рельєфно-крапковим шрифтом складна. У бібліотеці Львівської школи-інтернату лише 290 книг, і то переважно російською мовою. За 2010 рік отримали лише 9 книжок. Остання збірка дитячих казок була видана ще у 2002 році, передає наш власний кореспондент у Львівській області Богдан КУШНІР.

КОРОТКО

■ Понад 33 тисячі тонн цукру виготовили чернігівські цукровари, переробивши 263 тисячі тонн солодких коренів. Це перевищує минулорічні показники майже вдвічі. Головна причина збільшення кількості продукції — відновлення роботи Носівського цукрозаводу, повідомляє наш чернігівський власкор Сергій ПАВЛЕНКО.

■ До кінця поточного року Тернопільщину повністю очистять від непридатних отрутохімікатів. Таке завдання дав на нараді з керівниками управлінь охорони навколишнього природного середовища та з питань надзвичайних ситуацій голова облдержадміністрації Михайло Цимбалюк, повідомляє наш власкор Любов ЛЕВИЦЬКА.

■ У Харкові навантажений «КрАЗ» зім'яв одразу шість машин, дивом ніхто не постраждав (Укрінформ).

■ У квітні 2011 року в школах країн СНД пройде урок, присвячений першому польоту людини в космос (Укрінформ).

Кабмін виділив 10,8 мільйона гривень на ремонт водоводу Керчі

Адам МАРТИНЮК:
«Уперше за роки незалежності в парламенті розглядається роль українців у світовій цивілізації»

«Приблизно щомісяця під час парламентських слухань проводиться розмова з громадськістю і з членами парламенту на ті чи інші злободенні теми життя нашого суспільства задля того, щоб ці рекомендації потім урахувати при формуванні законотворчого поля нашої держави. Тема, яка заявлена нині на парламентських слуханнях, є оригінальною, свіжою і несхожою на всі інші теми. Ми вперше за роки незалежності розглядаємо в парламенті роль, місце і значення українців у світовій цивілізації», — заявив Перший заступник Голови Верховної Ради України Адам Мартинюк, відкриваючи парламентські слухання на тему «Українці в світі».

«Сьогодні ми з вами маємо дати новий імпульс загальнонаціональному культурно-просвітницькому проєкту «Українці в світі», який започатковано в нашій державі і який повинен слугувати посиленню та поліпшенню патріотичного виховання нашого суспільства», — зазначив політик, звертаючись до присутніх у парламентській залі. Перший заступник глави парламенту висловив побажання, щоб учасники слухань «не забули, що на сьогодні так сталося, що українців доля закинула в різні світи, у різні країни». Але, звичайно, вони залишаються українцями, в той же час вони є громадянами тих держав, де живуть і творять на користь тих держав, разом із тим звеличуючи нашу державу і нашу націю, зауважив А. Мартинюк.

ДОВІДКОВО
На сьогодні кожен третій українець перебуває за межами нашої держави. Понад 17 мільйонів українців проживають у десятиках інших країн.
«Цьому питанню потрібно буде надати імпульс законодавчого, — переконаний А. Мартинюк. — На основі всебічного обговорення ми маємо знайти ті моменти, відбити ті позитивні тенденції, які варто врахувати в законодавстві, щоб далі підкріпити та зміцнити тему». При цьому Перший заступник Голови Верховної Ради висловив переконання в тому, що «поважний склад парламентських слухань дає всі підстави сподіватися і на предметну фахову розмову, і на конкретні рекомендації, які пізніше ухвалить парламент для врахування пропозицій доповідачів задля поліпшення ситуації в нашому суспільстві і за межами нашої держави».

Золотий орден вручено нашому земляку

Голову Верховної Ради України Володимира Литвина удостоєно Почесного золотого ордену Корейського університету іноземних досліджень «Ханкук», повідомляє прес-служба Верховної Ради.

Почесний золотий орден Голові Верховної Ради під час його офіційного візиту до Республіки Корея вручив ректор університету «Ханкук» Пак Чоль учора у Сеулі. Вітаючи В. Литвина, він висловив сподівання, що керівник українського парламенту сприятиме подальшому розвитку добрих відносин між Україною та Кореєю, зокрема, між навчальними закладами двох країн. При цьому Пак Чоль наголосив, що Почесний золотий орден уперше вручено представнику іноземної держави, і підкреслив, що цієї нагороди В. Литвин удостоєний за значний внесок у розвиток дружніх відносин між нашими країнами. «Вручаючи цей орден, ми вважаємо, що ви стали одним з нас», — сказав ректор.

Виступаючи перед професорсько-викладацьким складом та студентами університету, В. Литвин висловив переконання, що університетам належить майбутнє. «Держави, суспільство і народи приростатимуть виключно за рахунок знань, культури, адже все це дозволить будувати світ на нових технологіях, — зазначив керівник парламенту. — Переконаний, що університети перетворюються з освітніх закладів на центри політичних досліджень, зростатиме їх роль у виробленні рішень. Університети виступатимуть центрами, де прийматимуться і зберігатимуться ідентичність і культура народів».

ДОВІДКОВО
В університеті «Ханкук» вивчається близько 50 мов світу, а у 2009 році відкрито факультет україністики.

Голова Верховної Ради України висловив упевненість, що університет «Ханкук» є тому гідним прикладом. Звертаючись до присутніх, В. Литвин наголосив, що в Україні знають і дуже шанують цей університет. «Ми готові до розширення зв'язків з українськими університетами, робимо все необхідне, щоб студентикорейці, які вивчають українську мову, мали можливість стажуватися в Україні, більш того, — у Верховній Раді», — сказав він.

Із врученням Почесного золотого ордену В. Литвина привітав спікер Національної асамблеї Республіки Корея Пак Хі Те під час зустрічі у Національній асамблеї Республіки Корея. Відповідаючи на запитання журналістів по завершенні зустрічі, В. Литвин висло-

Зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина зі спікером Національної асамблеї Республіки Корея Пак Хі Те.

вив задоволення тим, що в університеті «Ханкук» відкрито факультет україністики.

ТОЧКА ЗОРУ
В. Литвин: «Університети — це найкращі суспільні барометри, і вони показують, як повинні діяти політики, уряди і як народам треба будувати власне майбутнє».

Під час спілкування з журналістами у Сеулі Голова Верховної Ради України Володимир Литвин назвав останньою датою ухвалення державного бюджету на наступний рік 24 грудня поточного року. За його словами, за два тижні пленарної роботи, які матиме Верховна Рада до кінця року, головне — визначитися з дохідною та видатковою частинами бюджету, рівнем інфляції, дефіцитом бюджету. На уточнювальне запитання про вимоги деяких політичних сил включити до бюджету наступного року витрати на проведення парламентських виборів у 2011 році В. Литвин відповів: «Можна вимагати будь-що, але якщо виборів немає, то про які видатки може йтися?»

Потрібно поєднати зусилля

Під час зустрічі Голови Верховної Ради зі спікером Національної асамблеї Республіки

Корея Пак Хі Те сторони наголосили на необхідності подальшого розвитку співпраці в економічній сфері. За словами В. Литвина, свій внесок мають зробити і групи дружби парламентів наших країн, проаналізувавши можливості активізації двостороннього співробітництва і напрацювавши поетапний план роботи. «Групи дружби мають стимулювати уряди наших країн до активної співпраці. Можливості тут колосальні, потрібно поєднати наші зусилля», — наголосив він.

За словами В. Литвина, насамперед ідеться про співпрацю в галузі енергетики, високих технологій, машинобудування, особливо точного, літакобудування, космічній галузі, АПК, сферах екології, гуманітарно-освітній, науки та культури. Україна, сказав Голова Верховної Ради, зацікавлена в інвестиціях із Республіки Корея, тим більше що наша держава, за словами В. Литвина, сьогодні є стабільною та передбачуваною. Також ішлося про залучення південнокорейських компаній для підготовки до проведення в Україні чемпіонату Євро-2012.

ДОВІДКОВО
Український уряд досяг домовленостей про закупівлю швидкісних електропід'їздів виробництва південнокорейської компанії «Хюндай Корпорейшн», які плануються використовувати під час проведення Євро-2012 для переміщення між містами, що прийматимуть чемпіонат з футболу.

Говорячи про інцидент між Корейською Народно-Демократичною Республікою і Республікою Корея 23 листопада 2010 року, Голова Верховної Ради заявив, що в Україні повністю поділяють занепокоєння цією ситуацією, яка створює загрозу безпеці на Корейському півострові та в регіоні Північно-Східної Азії. «Активізувати свої зусилля для розв'язання конфлікту мають міжнародні організації, включаючи ООН, щоб усі проблеми було вирішено мирним шляхом на основі норм міжнародного права», — підкреслив він.

Політичного забарвлення немає

Питання щодо етнічних корейців, які проживають в Україні, обговорювалося під час зустрічі В. Литвина у четвер у Сеулі зі спікером Національної асамблеї Республіки Корея Пак Хі Те. Голова Верховної Ради запевнив, що в нашій країні створено всі умови для забезпечення соціально-культурних потреб корейської діаспори. Зокрема, для вирішення всіх питань створено Спеціальний комітет з питань етнічних корейців, Асоціацію викладачів корейської мови, видається інформаційний бюлетень, який висвітлює життя корейської діаспори в Україні. Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Студенти Корейського університету іноземних досліджень «Ханкук», які вивчають українську мову.

Розробка родовища не повинна зашкодити природному парку

Заступник Голови Верховної Ради Микола ТОМЕНКО (**на знімку**), перебуваючи з офіційним візитом у Мінську, провів зустріч із Головою Ради Республіки Національних Зборів Республіки Білорусь Анатолієм Рубіновим, **повідомила прес-служба М. Томенка**. Сторони обмінялися інформацією, зокрема, А. Рубінов розповів про хід президентської виборчої кампанії (19 грудня в Білорусі відбудуться президентські вибори). М. Томенко, в свою чергу, поінформував, що група народних депутатів України братиме участь у спостереженні за виборами.

Обговорюючи двосторонні відносини, заступник Голови Верховної Ради висловив сподівання, що обидві сторони визначать механізми врегулювання фінансового питання між двома країнами, яке на даний момент стримує завершення процедури обміну ратифікаційними грамо-

тами та набуття чинності угоди про державний кордон. Також під час зустрічі йшлося про активнішу діяльність України та Республіки Білорусь в рамках ініціативи Європейського Союзу «Східне партнерство», яка дала б можливість профінансувати пілотні проєкти в сфері

облаштування кордонів між країнами.

Микола Томенко висловив сподівання, що розпочнеться імплементація протоколу консультацій експертів від 29 червня 2010 року стосовно розробки родовища «Хотиславське» (село Хотислав Малоритського району Брестської області).

Заступник Голови Верховної Ради нагадав, що недавно білоруській стороні було направлено проєкт угоди між Міністерством охорони навколишнього природного середовища України і Міністерством природних ресурсів та охорони навколишнього середовища Республіки Білорусь щодо виконання конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті. М. Томенко висловив сподівання, що під час засідання

міжурядової комісії України та Республіки Білорусь ситуацію довкола розробки цього родовища буде переведено в площину гарантування незашкодження природному балансу та екологічній ситуації довкола Шацького національного природного парку.

Перебуваючи в Мінську, українська делегація на чолі із заступником Голови Верховної Ради також візьме участь у засіданні Міжпарламентської комісії зі співробітництва Верховної Ради України та Національних Зборів Республіки Білорусь. Під час засідання сторони планують обговорити низку питань, зокрема, стан договірно-правової бази між Україною і Республікою Білорусь та її удосконалення, співробітництво національних делегацій України і Республіки Білорусь у міжнародних

парламентських структурах, парламентський контроль у торговельно-економічній сфері співробітництва між Україною і Республікою Білорусь та законодавчі шляхи відновлення обсягів торгівлі тощо.

АКТУАЛЬНО
Розробка родовища крейди на території Білорусії, розташованого на кордоні з Україною поблизу Шацького національного природного парку, викликає серйозну стурбованість громадських природоохоронних організацій та українських експертів. Озеро Світязь і Шацький національний природний парк є одними з нереможців акції «7 природних чудес України».

Не маєш генерального плану — на інвестиції не розраховуй

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Комітет Верховної Ради з питань будівництва, містобудування, житлово-комунального господарства та регіональної політики рекомендує парламенту ухвалити за основу законопроект про регулювання містобудівної діяльності (щодо скорочення дозвільних процедур у будівництві). Відповідно до законопроекту, на отримання дозволів у сфері будівництва витрататиметься не більше 60 днів, нині — понад 400 днів.

містобудівною документацією (генеральним планом), не підлягатимуть інвестиційній діяльності, сказано в проекті. «Як можна ухвалювати рішення про будівництво якогось об'єкта, якщо ми не знаємо, де лежать інженерні комунікації», — не розуміє Ю. Аністратенко. У разі якщо в розміщенні того чи іншого об'єкта буде державна необхідність, то це буде відображено у відповідному рішенні Кабінету Міністрів.

ТОЧКА ЗОРУ голови комітету Володимира РИБАКА

Те, що такий закон потрібно ухвалювати, сумнівів не викликає. Бо ситуація, яка склалася нині, впливає лише на здорожчання вартості житла. Цей законопроект зможе забезпечити швидке та якісне будівництво. Власне, в цьому законопроекті розписані права та обов'язки всіх учасників будівництва.

Що ж робить цей законопроект реформаторським? За словами заступника міністра Кабінету Міністрів Юрія Аністратенка, автори проекту скорочують перелік видів містобудівної документації. Зокрема, з переліку виведено такі документи, як містобудівне обґрунтування, за межами містобудівної документації залишається й проект розподілу територій (документ необхідний при проектуванні територій для визначення меж земельних ділянок конкретних будівель і споруд).

Крім того, коригувати генеральні плани територій, відповідно до проекту закону, дозволяється лише раз на п'ять років. Оскільки останнім часом почастишали випадки, коли зміни до плану вносять мало не відразу після ухвалення документа. «Тобто керівнику міста і депутатському корпусу ми пропонуємо жити за законом, який називається генеральний план. Територія має розвиватися відповідно до містобудівного документа», — наголосив урядовець. А території, які не забезпечені

Водночас проект закону передбачає активізацію генпланів, розроблених у 70–80-ті роки через затвердження їх на сесіях рад, а також перенесення їх з паперової версії в електронну. Тож пропонується скасувати таку норму, як строковість генерального плану, тобто він повинен діяти весь час, поки існує населений пункт. «Це дасть можливість перейти в режим моніторингу цієї містобудівної документації і за його результатами прийматимуться рішення

ІНФОРМАЦІЯ ДО РОЗДУМІВ

На сьогодні лише 35% населених пунктів мають генеральні плани розвитку територій. У більшості з них просто немає коштів на виготовлення дорожньої документації.

щодо розвитку цієї території», — зауважив урядовець.

Ще однією новелою є запровадження такої реформаторської

норми як зонінг. Це розмітка всього міста, де визначені всі необхідні майбутні будови відповідно до їх цільового призначення. В цьому документі будуть зібрані всі висновки компетентних інстанцій на кожен конкретний об'єкт: узгодження пожежників, екологів, санстанції та інших служб.

Напрочуд високо в законопроекті піднято й плану відповідальності. Зокрема, порушення вимог державних будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва тягне за собою накладення штрафу на громадян у розмірі від тридцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Штрафуватимуть і за самовільно збудовані об'єкти або не введені в експлуатацію.

Самочинне будівництво інших об'єктів та інженерних споруд, крім зазначених вище, тягне за собою накладення штрафу на громадян у розмірі від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Для порівняння. Нині ст. 97 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає: за самовільне будівництво будинків або споруд, а також самовільну зміну архітектурного вигляду будинків або споруд під час експлуатації — накладення штрафу на громадян від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, на посадових осіб — від дев'яти до вісімнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Щоправда, не всі присутні на засіданні були

ПРОПОЗИЦІЇ

Самочинне будівництво об'єктів загальною площею до 200 квадратних метрів, інженерних споруд заввишки або протяжністю до 30 метрів, а так само самовільна зміна архітектурного вигляду будинків або споруд під час експлуатації тягне за собою накладення штрафу на громадян у розмірі від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

згодні з такими новелами. Так, віце-президент Національної спілки архітекторів Володимир Гусаков попросив народних депутатів з обережністю поставитися до положень щодо встановлення штрафів.

ФОТОФАКТ

Фото Андрія ЧЕСТИХІНА

Консультант центру Європейської інтеграції Дмитро Лук'янець, представник Вестмінстерської фундації Анжела Патрік, керівник програми Вестмінстерської фундації Джейн Марш, завідувач відділу європейського права та міжнародної інтеграції Інституту законодавства Олена Київ'єць під час дводенного семінару на тему: «Роль парламенту в забезпеченні дотримання верховенства права та реалізації прав людини», організованого Вестмінстерською фундацією за демократію в рамках реалізації програми «Зміцнення підготовки кадрів в Апараті Верховної Ради України на 2010–2011 рр.».

Міна сповільненої дії

«ТІНЬОВИЙ» УРЯД

Попередній аналіз запропонованого урядом проекту пенсійної реформи свідчить, що ця реформа є антисоціальною, бо влада намагатиметься розв'язати серйозні проблеми дефіциту бюджету Пенсійного фонду за рахунок пенсіонерів та простих громадян. На цьому наголошували народні депутати — члени опозиційного уряду під час учорашнього засідання «тіньового» Кабміну, присвяченого пенсійній реформі.

Прем'єр-міністр опозиційного уряду, депутат від БЮТ Сергій Соболєв зауважив, що ключовою статтею економії бюджетних коштів уряд вбачає підвищення пенсійного віку для жінок, а в перспективі — і для чоловіків, обмеження пенсій працюючим пенсіонерам. Однак це, на думку депутата, не призведе до бажаних результатів. Опозиційний міністр соціальної політики та праці Андрій Пав-

ловський повідомив, що запропоноване підвищення тривалості страхового стажу на п'ять років для чоловіків і жінок зачепить 12 мільйонів осіб, але дасть змогу заощадити лише 630 мільйонів гривень.

ДОВІДКОВО

За даними віце-прем'єра Сергія Тігіпка, дефіцит Пенсійного фонду в 2009 році становив 19 мільярдів гривень, а в поточному зростає до 26,5 мільярда. Прем'єр Микола Азаров оцінив дефіцит ПФ у 60 мільярдів гривень.

Водночас, на думку опозиційного міністра, в разі підвищення пенсійного віку виникнуть інші серйозні проблеми — люди старшого віку займатимуть робочі місця, а молодь опиниться безробітною, зменшуватиметься зарплата, бо люди пе-

редпенсійного віку погоджуватимуться працювати за будь-які гроші. Запропоновані новації фактично скасують право на дострокову пенсію для різних категорій працівників, зокрема, медиків, військовослужбовців, міліціонерів. А підприємців-спрошенців унаслідок запропонованої пенсійної реформи очікуватиме лише мінімальна пенсія. «Це ловля бліх, а не конкретні дії», — сказав А. Павловський. — Верх цинізму влади — розрахунок на те, що більшість українців не доживатимуть до пенсійного віку».

Члени опозиційного уряду також розкритикували пропозиції призупинити виплату пенсій працюючим пенсіонерам. А також призначення пенсії тільки із заробітку за даними системи персоналізованого обліку. Тобто під час оформлення пенсії враховуватиметься лише зарплата за останніх 14 років. Водночас обмежити максимальний розмір пенсій (на рівні 12

МОВОЮ ЦИФР

Середня тривалість життя чоловіків в Україні становить 62 роки, в європейських країнах — близько 78 років, в Японії — 80 років. Середній розмір пенсії в європейських країнах — 700–800 євро, в Україні — близько 76,2 євро.

прожиткових мінімумів для працездатних осіб) пропонується лише для тих, хто оформлятиме пенсію після 1 січня 2011 року, а «старих спецпенсіонерів» ця норма не зачепить.

Опозиційний уряд звернувся до всіх політичних сил, громадських організацій та депутатських фракцій у Верховній Раді із закликом вимагати від влади провести громадське обговорення проекту Пенсійної реформи.

Олександра КУЧЕРЯВА.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму

Верховна Рада України **постановляє**:
Ратифікувати Конвенцію Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму, вчинену 16 травня 2005 року у м. Варшаві, яка набирає чинності для України в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати висловлення Україною згоди на обов'язковість для неї Конвенції, з такими заявами і застереженнями:

- 1) до статті 3:
«Україна відповідно до пункту 2 статті 3 Конвенції заявляє, що буде застосовувати пункт 1 статті 3 Конвенції тільки у випадках, за які передбачено покарання у вигляді позбавлення волі.
- Україна відповідно до підпункту «а» пункту 4 статті 53 Конвенції заявляє, що не буде застосовувати пункт 4 статті 3 Конвенції»;
- 2) до статті 9:
«Україна відповідно до пункту 4 статті 9 Конвенції заявляє, що буде застосовувати пункт 1 статті 9 Конвенції тільки у випадках, коли за предикатний злочин передбачено покарання у вигляді позбавлення волі.
- Україна відповідно до пункту 2 статті 53 Конвенції заявляє, що не буде застосовувати пункт 6 статті 9 Конвенції»;
- 3) до статті 17:
«Україна відповідно до пункту 5 статті 17 Конвенції заявляє, що буде застосовувати статтю 17 Конвенції лише до злочинів, визначених у переліку, що міститься у Додатку до Конвенції»;
- 4) до статті 24:
«Україна відповідно до пункту 3 статті 24 Конвен-

ції заявляє, що застосовуватиме пункт 2 статті 24 Конвенції виключно за умови дотримання конституційних принципів України і фундаментальних засад її правової системи»;

- 5) до статті 31:
«Україна відповідно до пункту 2 статті 31 Конвенції заявляє, що не використовуватиме на своїй території способи передачі судових документів, передбачені пунктом 2 статті 31 Конвенції»;
- 6) до статті 33:
«Україна відповідно до пункту 2 статті 33 Конвенції заявляє, що її центральними органами, на які покладаються повноваження згідно з пунктом 1 статті 33 Конвенції, є Міністерство юстиції України (щодо виконання судових рішень) і Генеральна прокуратура України (щодо процесуальних дій під час розслідування кримінальних справ)»;
- 7) до статті 35:
«Україна відповідно до пункту 1 статті 35 Конвенції погоджується приймати та виконувати запити, передані за допомогою електронних або інших засобів телекомунікації, за умови одночасного направлення запитуючою Стороною оригіналів таких запитів поштою або кур'єром. Інформація щодо виконання запитів, переданих за допомогою електронних або інших засобів телекомунікації, буде направлятися запитуючій Стороні лише після одержання їх оригіналів.
- Україна відповідно до пункту 3 статті 35 Конвенції заявляє, що запити та супровідні до них документи повинні направлятися в Україну разом із перекладом українською мовою або однією з офіційних мов Ради Європи, якщо вони не складені цими мовами»;
- 8) до статті 42:

«Україна відповідно до пункту 2 статті 42 Конвенції заявляє, що без попередньої згоди України інформація або докази, надані нею відповідно до глави IV Конвенції, не можуть використовуватися або передаватися органами запитуючої Сторони для проведення розслідувань чи судових розглядів інших, ніж зазначені у запиті»;

- 9) до статті 46:
«Україна відповідно до пункту 2 статті 53 Конвенції заявляє, що буде застосовувати пункт 5 статті 46 Конвенції за умови забезпечення запитуючою Стороною використання одержаної інформації виключно для цілей кримінального судочинства у справах про легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або про фінансування тероризму.
- Україна відповідно до пункту 13 статті 46 Конвенції заявляє, що органом, уповноваженим Україною на виконання функцій підрозділу фінансової розвідки у розумінні статті 46 Конвенції, є центральний орган виконавчої влади із спеціальним статусом з питань фінансового моніторингу України»;
- 10) до статті 47:
«Україна відповідно до пункту 2 статті 53 Конвенції заявляє, що застосовуватиме пункт 1 статті 47 Конвенції на умовах, передбачених національним законодавством».

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
17 листопада 2010 року.
№ 2698-VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди (у формі обміну листами) між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку про внесення змін до Рамкової угоди між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку стосовно діяльності Чорнобильського фонду «Укриття» в Україні

Верховна Рада України **постановляє**:

Ратифікувати Угоду (у формі обміну листами) між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку про внесення змін до Рамкової угоди між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку стосовно діяльності Чорнобильського фонду «Укриття» в Україні, яка набере чинності для України після виконання необхідних внутрішньодержавних процедур.

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
17 листопада 2010 року.
№ 2698-VI.

Територія має розвиватися відповідно до містобудівного документа

Юрій Ключковський. «Мені б дуже хотілося, щоб територіальні громади відчули себе причетними до вирішення питань»

Наступного року Україна святкуватиме 20-й ювілей своєї незалежності. Країна дорослішає, проте деякі речі й досі залишаються незмінними. Зокрема, проблеми самоврядних органів. І так триватиме до тих пір, поки не відбудеться, принаймні, головна реформа — бюджетна. Інакше говорити про самоврядність громад можна буде лише в теорії. Так вважає заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування, народний депутат Юрій Ключковський.

Поверхове реформування, як правило, тільки погіршує ситуацію

— Юрію Богдановичу, для того щоб місцеве самоврядування було ефективним, необхідно його реформувати. Про це давно говорять, але конкретних кроків не робиться. Чи можна, на вашу думку, очікувати на якісь позитивні зрушення найближчим часом?

— Найстрашніша річ для будь-якого суспільного явища — це його поверхове реформування. Бо, як правило, такі реформи б'ють рикошетом і тільки погіршують ситуацію. Якщо говорити про місцеве самоврядування, то це надзвичайно важливий конституційний інститут організації максимально автономної влади на місцях. Там, де проблеми людей можуть бути розв'язані якнайшвидше, без звернення до центру. Сама доктрина місцевого самоврядування передбачає три автономії. По-перше, правову. Тобто самоврядування діє в межах закону й відповідальне перед законом та громадою, а не іншими адміністративними органами. По-друге — організаційну. Органи місцевого самоврядування самі вирішують, як їм організувати управління в межах своїх повноважень. І, по-третє, — фінансову. Місцеве самоврядування має власні доходи, якими розпоряджається тільки воно, й більше ніхто. Без жодної з цих трьох автономій говорити про місцеве самоврядування не можна.

За час існування українського самоврядування, а перший відповідний закон був ухвалений у 1990 році, проблема фінансової самостійності самоврядних органів не втрачала своєї гостроти. грошей у місцевих бюджетах просто немає. Водночас самоврядування обвішане повноваженнями без найменшого врахування того, чи здатні вони їх виконати. Європейська хартія місцевого самоврядування чітко підкреслює, що місцеве самоврядування — не лише право, а й здатність. Якщо немає здатності, то в чому допоможе право? Воно просто не буде реалізоване. Тому всі наші розмови про реформування місцевого самоврядування, без сумніву, мають під собою певний ґрунт, однак поки не будуть вирішені ключові питання, насамперед фінансове, легше не стане.

А сьогодні Мінфін усе контролює, а чиновник у казначействі має право сказати, що рішення місцевої ради недоцільне, а тому рахунок він не підпише, відповідно, й грошей не буде.

Є тут ще одна річ. Державний бюджет будується на принципі чіткого поділу на фінансовий рік. Невикористані протягом бюджетного року кошти переходять у дохідну частину бюджету наступного року. В державі це робити можна. Тепер уявімо ма-

цевих органів можна лише в теорії. На практиці воно таким не є.

Більшість міст не має офіційно встановлених меж

— З якими ще проблемами стикаються органи місцевого самоврядування?

— Їх багато. Зокрема, проблема територіальної основи місцевого самоврядування. Ми успадкували радянський адміністративно-територіальний поділ, який був вкрай неефективний для справжнього управління. Сьогодні ж, коли ми хочемо, щоб самоврядування було ефективним, воно, принаймні, повинно знати, на яку територію поширюються його повноваження. Закон про розмежування земель державної і комунальної власності фактично позбавив самоврядування можливості впливати, не розпоряджатися, не бути власником, а мати юрисдикцію над територією за межами території забудови. Для міст це ще півбіди, а для сіл — це взагалі катастрофа. Бо юрисдикція самоврядування не поширюється на пасовиська, городи, ріллю, ліси. Там уже заправляє районна державна адміністрація, яка діє в державних інтересах, але не в інтересах громади. І тут виникає багато конфліктів. Більшість міст не має офіційно встановлених меж. Верховна Рада протягом скликання розглядає до півтора десятка таких питань, але ж міст в Україні кілька сотень. Я вже не кажу про малі міста, селища й села. І все це впливає на відсутність коштів. Проекти дорогі. Державні проектувальні підприємства за виготовлення документації деруть з органів місцевого самоврядування колосальні гроші, хоча мали би працювати на бюджеті. Бо, врешті-решт, це державна справа, і вони повинні обслуговувати державу. Хоча б по собівартості брали. В результаті ця проблема зависає, і місцеве самоврядування сьогодні перебуває у дуже тяжкому стані.

Кілька останніх років негативно на місцеве самоврядування впливає і його політизація. Місцеве самоврядування, без сумніву, є владою. А всяка влада — це політика. Але ми ще в 2004 році законом про місцеві вибори зробили місцеві ради заручниками центральних органів партій. І навіть теперішній закон, який забороняє самовисування, починаючи з міста, району, області, фактично обмежує доступ до розв'язання місцевих проблем фахівцям, які не хочуть залежати від політичних партій, бо вважають, що краще знають місцеві проблеми, ніж партійний бонза, котрий сидить у Києві.

За цим законом, районна організація партії має право висувати кандидата на посаду сільського голови й депутата сільської ради. В мене просте запитання: у складі цієї партійної організації взагалі є мешканці цього села? Чи в районі краще знають, як

що все треба опускати на самий низ, деякі речі внизу виконати неможливо. На жаль, якщо подивитися в закон про місцеве самоврядування, перелік повноважень виконкомів — виконавчих органів місцевого самоврядування, то там делегованих повноважень часом більше, ніж власних. А делеговані повноваження мають фінансуватися з державного бюджету в повному обсязі. Я завжди наводжу приклад поляків, яким страшенно заздрю. У них також є делеговані повноваження, однак там насамперед відомо, від якого органу вони передаються, і обсяг їхнього фінансування. Якщо виконання цих повноважень фінансується невчасно, то держава несе за це фінансову відповідальність, вона сплачує пеню. Держава — місцевому самоврядуванню! А в нас скоріше навпаки: викачуються гроші з місцевого самоврядування в центральний бюджет. Це, власне, різна ідеологія, філософія організації роботи місцевого самоврядування. Без зміни цієї філософії будь-які реформи будуть неефективними.

Ми досі не зуміли розмежувати повноваження

— У 2004 році, коли йшлося про реформу місцевого самоврядування, до Конституційного Суду був направлений законопроект, який передбачав скасування райадміністрацій і утворення нато- мість виконкомів. Яка подальша доля цього законопроекту, чи є шанси на його ухвалення?

— З моєї точки зору він безперспективний. Я не є прихильником перетворення адміністрацій на виконавчі органи самоврядування. Це трошки інший рівень проблеми. Річ у тому, що існує два різні поняття — місцеве самоврядування і регіональне самоврядування. Місце-

вому самоврядуванню — це повний абсурд. Але він у нас є. І цієї «матрьошки», яка успадкована нами Бог знає відколи, ніхто не ліквідував. Уже 15-й рік Конституції, а це неконституційне явище ще й досі існує. Тепер уявіть, що над ними буде створено ще одне самоврядування, і почнеться перетягування каната: котре самоврядування важливіше. Ми досі не зуміли розмежувати повноважень між самоврядними органами й місцевими адміністраціями, вони перетинаються. Тому я вважаю, що сьогодні запроваджувати регіональне самоврядування — це ставити воза перед конем.

— А чи є якісь зрушення щодо адміністративно-територіальної реформи?

— У парламенті нині перебуває кілька законопроектів про територіальний устрій. Один із них навіть мав би розглядатися 2 грудня. Та шансів бути прийнятим у нього немає. На жаль. Розумієте, це такий обсяг матеріалу, який не може бути узагальнений до рівня нормативних регулювань окремими депутатами. Це завдання для серйозних колективів, які контролюються виконавчою владою. Бо, врешті-решт, це питання компетенції виконавчої влади. Я кілька разів пропонував і попередньому уряду, і нинішньому, щоб Мінрегіонбуд взявся за розробку цих законопроектів. Щось вони роблять, але поки у Верховній Раді ми цього не бачимо.

Хартія значною мірою не втілена в наше життя

— Близько двох місяців тому в Комітеті з питань місцевого самоврядування проходили слухання щодо виконання в Україні Європейської хартії місцевого самоврядування. Тоді було прийняте рішен-

ДОСВІД СУСІДІВ

Перший крок зі створення органів місцевого самоврядування (гмін) Польща зробила в 1990 році. Другий етап почався 1 січня 1999 року з набранням чинності територіальним розподілом країни на воеводства (області), повіти (райони) і гміни (сільські ради).

До повноважень низових органів самоврядування — гмін — віднесено питання, пов'язані з безпосереднім обслуговуванням населення: у їхньому віданні перебувають початкові школи, поліклініки, частина дорожньо-транспортного господарства, весь об'єм комунальних послуг тощо.

Повіти виконують ту саму роль, але на більш високому рівні, забезпечуючи рішення таких суспільних задач, які гмінам не під силу. Вони відповідають за середні учбові заклади, установи культури, соціального забезпечення, відомства із працевлаштування, охорони навколишнього середовища, сімейного господарства.

Воеводство (на його рівні функціонують як органи самоврядування, так і урядова адміністрація) несе відповідальність за регіональну політику, спрямовану на поліпшення умов життя його громадян.

Загалом ідея реформи була дуже проста: дати більше прав і можливостей низовим органам влади. З 12 тисяч різного роду установ, що належать, насамперед, до сфери освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення і культури, майже 7,5 тисячі вже передано у відання місцевих органів самоврядування.

Інформація до роздумів

У польських воеводських сеймиках (обласних радах) чисельність працівників становить від 25 до 50 осіб, а в правліннях (виконкомах) — 5. А в Україні ці цифри значно вищі: в обласних радах працює від 400 до 500, а у виконкомах — від 150 до 200 осіб.

ве самоврядування здійснюється на рівні територіальної громади. А регіональне — це самоврядування певної території. Якщо населений пункт, місто, селище, село є більш-менш природним утворенням, то район і область — це абсолютною штучні речі, їхні межі можна провести так або інакше, і від цього нічого не зміниться. В Європі зараз пішла певна тенденція до запровадження регіонального самоврядування. Однак ця тенденція спрямовується з різних боків. Скажімо, німці перетворюють свою федерацію на самоврядну. Там федеративна держава, там самоврядування земель, і вони транслують це нижче. Тим самим ослаблюють суб'єктів федерації і роблять державу більш централізованою. Французи, навпаки, маючи 200 років жорсткої централізації, тепер дозволяють собі регіональне самоврядування. Дуже цікавим шляхом пішли поляки. Вони протягом перших десяти років провели три реформи місцевого самоврядування. Спочатку створили самоврядування лише на рівні гміни (громади). Причому вони одразу ж отримали фінансову самостійність. На рівні воеводства була лише адміністрація і жодної ради. Після того, як гміни стали на ноги, при воеводствах було створено так звані сеймики дорадчі. Тобто при воеводі, голові адміністрації, створювався орган, який представляв гміни. Щось подібне до ідеї наших районних і обласних рад. І лише потім вони провели територіальну реформу, укрупнили воеводства і утворили самоврядування у воеводстві й у повіті. Зверніть увагу, спочатку сильна гміна, а потім уже додаткові рівні самоврядування. Причому їхні повноваження жодним чином не перетинаються.

У польському законі про самоврядування воеводства є ще одна цікава річ. Серед повноважень першим пунктом записано: «плекання польськості», тобто, захист національних інтересів. Навіть регіональна структура має, в першу чергу, захищати національні інтереси. Тобто єдність держави гарантується вимогою закону.

А в нас сильної громади немає. Та й рівень політичної консолідації держави занадто низький. Не сформована ще українська політична нація. Подивіться, які жадливі поділі існують усередині країни, між заходом і сходом. Це означає, що основну увагу сьогодні треба приділяти питанню, як згуртувати державу, суспільство. А не як дати їй самостійно діяти на рівні областей. В області сьогодні, з моєї точки зору, не потрібне самоврядування. Тим більше, що досі існує «матрьошка» самоврядувань. І ніхто не може сказати, котра з громад старша. Громада в

ня створити при комітеті робочу групу з питань впровадження Хартії в Україні...

— Така група створена. Проте поки що я не бачу можливості реалізувати її ідеологію. Бо нині влада така розумна, що нікого, крім себе, не чує. До влади сьогодні з раціональними аргументами достукатися неможливо. Європейську хартію ми ратифікували більше 10 років тому, і вона стала частиною внутрішнього законодавства. Але досі значною мірою не втілена в життя.

— Натомість положеннями Хартії спе-

кують... — До речі, питання мов. Це питання самоврядне чи державне? На рівні Конституції визначено, що це державне питання. Але органи самоврядування приймають свої рішення про регіональний статус російської мови. В цивілізованій державі, де шанують право, після такого рішення орган самоврядування розпускається, призначаються нові вибори. А в нас навпаки — підносять на шит.

— Чи співпрацює комітет з асоціаціями самоврядних органів? — З асоціаціями в комітеті традиційно добра співпраця. І ступінь її інтенсивності визначається не комітетом, а самими асоціаціями. Ми їх завжди запрошуємо на всі засідання, на всі акції, які здійснює комітет: парламентські, комітетські слухання, «круглі столи» тощо. Був період, коли дуже тісно співпрацювали — під час розробки законопроекту про асоціації органів місцевого самоврядування. Нині вона трохи слабша. Нам хотілося б відчувати з їхнього боку певний тиск, останнім часом цього, на жаль, немає. Тому, чи буде якась конструктивна співпраця, залежить саме від асоціацій. Ми для них завжди відкриті.

— Чи є у вас якісь побажання для представників самоврядних органів?

— Скоріше хочу висловити побажання територіальним громадам як основним конституційним суб'єктам місцевого самоврядування. Мені б дуже хотілося, щоб територіальні громади існували в Україні не лише на рівні Конституції і законів, а й у житті. І щоб наші громадяни відчували себе причетними до вирішення питань місцевого самоврядування, зрозуміли, що вони можуть вирішувати ці питання так, як їм подобається. Щоб, урешті, змусили органи місцевого самоврядування прислухатися до думки громади. А органам місцевого самоврядування я хотів би побажати забути про партійну належність і працювати в інтересах населення. — Дякую за розмову.

Інтерв'ю взяла Олена ГОРБУНОВА.

ІЗ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ХАРТІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Ст. 3 Концепція місцевого самоврядування
Місцеве самоврядування означає право і спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання і управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення.

Ст. 9 Фінансові ресурси органів місцевого самоврядування
1. Органи місцевого самоврядування мають право в рамках національної економічної політики на свої власні адекватні фінансові ресурси, якими вони можуть вільно розпоряджатися в межах своїх повноважень.

2. Обсяг фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування відповідає функціям, передбаченим конституцією або законом.

3. Принаймні частина фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування формується за рахунок місцевих податків та зборів, розмір яких вони мають повноваження встановлювати в межах закону.

4. Фінансові системи, які складають підґрунтя ресурсів органів місцевого самоврядування, мають достатньо диверсифікований і підвищувальний характер і повинні забезпечувати можливість приводити наявні ресурси, наскільки це практично можливо, у відповідність до реального зростання вартості виконуваних ними завдань.

5. Захист більш слабких у фінансовому відношенні органів місцевого самоврядування передбачає запровадження процедур бюджетного вирівнювання або аналогічних заходів з метою подолання наслідків нерівного розподілу потенційних джерел фінансування і фінансового тиску, який вони повинні нести. Такі процедури або заходи не завдають шкоди повноваженням, які органи місцевого самоврядування можуть здійснювати в межах їхньої власної компетенції.

леньке село з невеликими доходами. Для того, щоб розв'язати, скажімо, проблему дороги, їм необхідно концентрувати кошти кілька років. Однак невикористані протягом бюджетного року кошти, знову ж такі, списуються, ідуть у загальний котел. Це теж ненормально.

Власне, хочу підкреслити: з усіх реформ бюджетна для місцевого самоврядування є просто проблемою життя. Доки не буде здійснено бюджетної, податкової реформи, не в сенсі цього Податкового кодексу, а в сенсі забезпечення стабільних і не залежних від рішень центру доходів місцевих бюджетів, говорити про самоврядність міс-

вирішувати проблеми в селі? Все це питання, я б сказав, поваги до місцевого самоврядування. До тої достатньо незахищеної, але найближчої до людей влади.

Делегованих повноважень часом більше, ніж власних

— А що про передачу повноважень сказано в Європейській хартії місцевого самоврядування?

— Закладений у Хартії підхід базується на принципі субсидиарності. Він стверджує, що повноваження треба передавати на нижчий рівень, здатний їх виконати. Це не означає,

Олег Ляшко: На соціальну інфраструктуру села в держбюджеті необхідно закласти хоча б мільярд гривень

Чернігівщина, куди на чергову зустріч з виборцями їздив цього тижня народний депутат Олег Ляшко, зустріла гостей снігом та морозом. Утім, незважаючи на справжню зиму, всюди зустрічали депутата щиро та тепло. В Антонівку, приміром, Олег Ляшко привіз передноворічні подарунки багатодітній родині, в якій трое дітей — свої, а трое — прийомні. А навізав від господині Надії Іванівни отримав у подарунок... живого індика. Заскочений таким екзотичним гостинцем, депутат спершу відмовився, а потім вирішив узяти, щоб передарувати в Озерянський Будинок для одиноких людей похилого віку, куди також заїхав під час своїх нинішніх відвідин. Тут нині проживає близько двадцяти стареньких. «Зробіть на Миколая смачну печеню та покуштуйте усі разом, — сказав депутат завідувачці закладу, передаючи такий незвичний «гостинець».

У кожному населеному пункті, куди заїжджав депутат, відбувалася коротка зустріч з людьми, на яку всі охоче сходилися — адже Ляшка в області знають добре. В кожне село протягом своєї депутатської каденції Олег Валерійович приїздив кілька разів. До того ж — кожний візит депутата завершувався конкретними справами: прокладеними дорогами, відремонтованими школами, дитсадками, ФАПами.

«Скоро розглядатимемо державний бюджет на 2011 рік, — повідомив депутат на зустрічі з мешкан-

молодих, дієвих, небайдужих людей, — звернувся депутат до варвичан, коли ті почали питати про плани депутата на майбутнє. — Ви подивіться, в парламенті майже третина народних обранців не зареєстрували жодного законопроекту! Тому я на наступні парламентські вибори поведу власну команду, команду активних, перспективних політиків, котрі зуміють переламати ситуацію й на законодавчому рівні зможуть розробляти і втілювати чітку й зрозумілу всім стратегію державного розвитку».

У Мармазівській школі, яка була наступним пунктом у поїзді депутата, вчиться лише десятеро дітей. Та школа тримається — в ній чисто й тепло, от тільки незвично тихо...

«Дітей нема, бо люди тікають з села, а тікають вони, бо нема роботи, — каже Ляшко, — тому необхідно просто негайно, не відкладаючи на колись, розпочати, нарешті, втілювати в життя програму державної підтримки села. Чому селянин мусить здавати молоко та м'ясо перекупникам за безцінь? А чи не краще дати йому можливість відкрити своє невеличке підприємство — міні-молокозавод, приміром? Чому б державі не створити для цього умови — надавати кредити під мінімальні відсотки, спростити дозвільну систему, перестати тероризувати підприємців усілякими перевітками та ревізіями... В Стабілізаційному фонді на нинішній рік було закладено мільярд гривень на розвиток села, а реально виділено — сто мільйонів... Тоді як на Євро-2012 було закладено — і вже освоєно — 6 мільярдів... Невже футбольний чемпіонат для держави важливіший за стан українського села?»

Люди, які зійшлися на зустріч з депутатом до школи, слухають і погоджуються — справді, здають вони молоко по 2,5 гривні, а купувати голландський сир в магазині змушені вже по 70 гривень. Де логіка? І хто наживається на праці селян?..

Завітавши до Мармазівського дитячого садка, Олег Валерійович знову трішки побув у ролі Миколая та вручив завідувачці певну суму на святкові подарунки й солодощі для дітей. А ще — на кожній зустрічі «на ура» йшли настінні календарі на 2011 рік із зображенням депутата.

В Озерянах — наступному селі, яке відвідав Олег Ляшко, — школа більша, однак проблеми такі самі, як і всюди: маленькі зарплати, мізерні пенсії, розвалена соціальна інфраструктура.

«Єдиний шлях виведення країни з кризи — підйом економіки, створення нових робочих місць. Держава повинна не на словах, а на ділі надати людям можливість працювати на себе, — каже Ляшко під час зустрічі з педагогічним колективом школи. — Отоді й наповнення держбюджету буде нормальне, й зарплати вчителям достойні, й на пенсію можна буде спокійно жити, а не живогіти».

Уже сутеніло, коли Олег Валерійович вирушив на Київ. «Коли говориш із людьми, потрібно бачити кожного й кожного чути. Отоді люди будуть тобі вірити і йти за тобою. А ти — зі свого боку — вже не зможеш відмахуватися від них нездійсненими обіцянками, бо не зможеш удруге прийти і сказати: вірте мені. Ось така взаємодія між депутатом та виборцями — найефективніша, — переконаний депутат.

Фото прес-служби О. Ляшка.

СУСПІЛЬСТВО

Виборче законодавство: стан, проблеми, перспективи

З метою забезпечення додержання гарантованих Конституцією України прав громадян вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, приведення законодавства про вибори у відповідність із загальноновизнаними міжнародними демократичними стандартами та прискорення його кодифікації Указом Президента України №1004/2010 від 2 листопада 2010 року була утворена Робоча група з питань удосконалення законодавства про вибори.

На першому її засіданні главою держави Віктором Януковичем було порушено питання щодо організації громадського обговорення проблем національного виборчого законодавства, у тому числі і в стінах Верховної Ради України.

З огляду на це за підтримки Голови Верховної Ради України Володимира Литвина при Інституті законодавства Верховної Ради України було утворено постійно діючий науково-практичний семінар з проблем виборчого законодавства України із залученням до його роботи, крім народних депутатів України, громадських організацій, що активно займаються зазначеною проблематикою, представників вищих юридичних навчальних закладів, юридичних факультетів та науково-дослідних установ. Такий склад учасників дасть змогу забезпечити високий професійний рівень дискусії, а також створить реальний зворотній зв'язок між громадськістю і законодавцями.

Перше засідання семінару на тему: «Кодифікація виборчого законодавства України: стан, проблеми, перспективи» відбулося 6 грудня 2010 року за участю: заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва і місцевого самоврядування, народного депутата України, члена Робочої групи з питань удосконалення законодавства про вибори Юрія Ключковського, представників Інституту законодавства Верховної Ради України, начальника відділу з питань прав людини Департаменту конституційного та адміністративного права Міністерства юстиції України Сергія Юр'єва, президента Міжнародної громадської організації «Фонд сприяння демократичним виборам» Михайла Рябія, завідуючого кафедри конституційного та адміністративного права Київського університету економіки і права «КРОК» Віктора Кравченка, голови правління Всеукраїнської громадської організації «Комітет виборців України» Олександра Черненка, директора політико-правових програм Українського центру економічних і політичних досліджень імені Разумкова Юрія Якименка, керівника Всеукраїнської громадської організації «Інститут виборчого права» Володимира Ковтунця, голови Центру політичного аналізу та виборчого консалтингу Михайла Находи.

На семінарі, згідно з його програмою, крім проблем кодифікації виборчого законодавства, обговорювалися його сучасний стан і основні напрямки реформування, шляхи вдосконалення виборчого процесу в контексті адаптації наці-

онального законодавства України до європейських стандартів.

Під час дискусії учасники засідання підкреслили важливість публічного обговорення проблем національного виборчого законодавства, що є надзвичайно громіздким і нестабільним, містить значний масив розпорошеного, суперечливого і недосконалого нормативного матеріалу та потребує впорядкування. Більшість із них відзначали, що шляхом до сталого, досконалого та ефективного виборчого законодавства є його кодифікація. Водночас підкреслювалося, що вона не може відбуватись лише шляхом механічного об'єднання та упорядкування чинного нормативного матеріалу. Кодифікація передбачає змістовне вдосконалення законодавства: скасування застарілих і неефективних норм, заповнення прогалин, усунення дублювання, розбіжностей і суперечностей. Тому її завданням має стати системний виклад виборчого законодавства в одному законодавчому акті, а цілями — досягнення повноти і юридичної визначеності правового регулювання цього інституту. Наголошувалося на наявності достатньої теоретичної і практичної бази для завершення кодифікаційної діяльності.

Серед інших нагальних завдань удосконалення виборчого законодавства, поряд із необхідністю окреслення виборчої системи України, у виступах називалися: визначення загального змісту і обсягу основних суб'єктивних виборчих прав; розробку відповідних процедур позитивної реалізації прав і принципів об'єктивного виборчого права; закріплення належних і ефективних механізмів захисту прав виборців і усунення наслідків їх порушення тощо.

На думку учасників семінару, для дотримання загальноновизнаних міжнародних стандартів демократичних виборів, повноцінного забезпечення реалізації конституційних принципів, реалізації основних виборчих прав громадян особливе значення має процедурна частина виборчого законодавства, яка не повинна допускати звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Аналізуючи роль і місце громадських організацій у виборчому процесі, їхні представники порушували питання щодо надання права таким організаціям бути громадськими спостерігачами на виборах, ліцензування діяльності по організації навчання суб'єктів виборчого процесу, унормування процедур проведення соціологічних опитувань щодо результатів голосування (екзит-полів) тощо.

Учасники семінару висловили сподівання щодо подальшої співпраці державних та громадських інституцій у напрямку формування ефективного та стабільного виборчого національного законодавства.

Пропозиції та рекомендації учасників семінару планується узагальнити та передати до Робочої групи з питань удосконалення законодавства про вибори. Передбачається також публікація матеріалів семінару як науково-практичного видання.

Вл. інф.

Звивина на шляху сумління і вузлик на нитці пам'яті (Романтизація гуманізму в повісті Володимира Козловського «Брелок»)

...Оракул попередив молодого батька: народиться син-тиран. І той поніс у собі таємницю. І світ не здригнувся, просто не помітив мук душі, перед якою постав неспівмірний її життєвому досвіду вибір.

Усе йшло, як і раніше: на авіаносцях прогрівали реактивні двигуни винишувачів, у ракетних шахтах здійснювали планове обслуговування ядерних боеголовок. Кожним своїм новим досягненням світ наближав власний кінець. Знав про це, не здогадувався, а буквально знав, лише один молодий батько. Загроза цього знання знайшла його майже одночасно із шастям появи насадка. На нього було покладено тягар відповідальності та невідворотності рішучого вчинку, на який очікували легіони душ прийдешніх, ненароджених і померлих. Від нього залежало майбутнє світу.

Хлопець не міг про це нікому розповісти (його визнали б слабим на голову і почали б загодо-

увати пігулками). Сміливість стати голосом Приреченого на Знання узяв на себе він. Письменник.

Талановитий письменник Володимир КОЗЛОВСЬКИЙ (на знімку) продовжує розвивати свій хист і має достатньо часу на експерименти з новими підходами в літературі, оскільки йому лише 22. Він також може собі дозволити працювати у стилі, неформально окресленому як «філософська література», оскільки ще не обмежений матеріальними зобов'язаннями перед замовниками маскультури та ще не втягся у позолочене ярмо, яке надягають на себе деякі старші від нього літератори, спочатку бажаючи заробити грошей, а потім страждаючи від того, що пишуть зовсім не те, що їм подобається.

Це не вступ до замітки — це радісний крик душі читача, спраглого за якісними текстами: нарешті!

Нарешті мене знайшов літературний твір, написаний не мовою газетного повідомлення чи

сценарного плану телевізійного «мила», а мовою притчі, за допомогою якої сам автор намагається знайти відповіді на запитання щодо сенсу життя і міри відповідальності людини за свої вчинки, за непоправну шкоду, якої

можна заподіяти, живучи і діючи бездумно.

Твір на двадцяти трьох друкованих аркушах мені передали друзі, які вже відчули на собі гіпно-тизм творчості Володимира Козловського. Повість «Брелок» уже ходить у списках, як це буває зі справжньою літературою за всіх часів. Незабаром її буде опубліковано. А потім розміщено в інтернеті. І ми всі станемо духовно багатшими: хтось переконається у правильності своїх роздумів, хтось почне сумніватися у вірності політичних гасел, ще когось ця повість підштовхне на духовні пошуки чи поглиблене вивчення історії.

Ось якою має бути література! Майстерно збалансований текст твору своєю ритмікою видався мені схожим на музичний твір із багатоголосною фактурою, хвильоподібною музичною лінією, неочікуваними стрибками у розповіді, після яких голос рухається у зворотному історич-

ному напрямку... Стакато і — урочистий фінал!

Заколисусь, зачаровусь, гіпно-тизує і хід розповіді, і описи тла, на якому відбуваються події.

Припускаю, що автор зовсім і не переймався нюансами, віднайденья яких приносить стільки задоволення уважному читачеві. Володимир Козловський є майстерним оповідачем від природи. Розповідаючи про величні картини, що відкриваються його свідомості, він намагається здійснити головне — достукатися і до нашого бачення.

Його, як і пророка з власної повісті, треба сприймати дуже серйозно. Він знає, про що говорить. Для нас же залишається можливість приєднати і свій голос до цього вічного трилога — письменник—критик—читач, без феномену якого стає неможливим існування, власне, самої культури.

Володимир СЕРДЮК, письменник, драматург.

У Смолдиреві Баранівського району під тонкий лід провалився 10-річний хлопчик. Врятувати його не вдалося. Довелося виконувати сумну функцію водолазам і в селі Паранине Ємільчинського району. Там загинув 25-річний хлопець, який після бані вирішив пірнути в ополонку, — його тіло дістали за 20 метрів від неї, *повідомив наш житомирський власкор Олексій КАВУН*

Азербайджан пропонує постачати Україні до 8 мільйонів тонн нафти на рік. Про це заявив міністр палива та енергетики Юрій БОЙКО (*Укрінформ*)

У НОМЕР

► *ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ*
Мальви взимку розцвіли

І не тільки мальви. Буянням квітів та різнотрав'я зустріла відвідувачів виставка художниць-аматорів у хмельницькому міському центрі роботи з сім'ями, жінками та дітьми «Родинний дім». Традиційно о цій порі художниці, вишивальниці, народні майстрині представляють свої роботи в пам'ять про Катерину Білокур. Особливістю цьогорічного вернісажу стало те, що поряд із уже добре відомими в краї іменами майстринь з'явилися нові. Та й коло робіт значно розширилось. До живопису і вишивки вперше додалось ще й бісероплетіння. Але незмінною умовою конкурсу залишилось те, щоб у всіх творах обов'язково були квіти.

Справжнім відкриттям для багатьох став батик Марії Крамар. Склалося враження, що складна техніка дуже легко підкорилась художниці. Легкість і ніжність шовку поєдналися із яскравістю фарб. А в результаті

Фото автора.

— картина «Стежками рідного краю» (**на знімку**) стала переможцем конкурсу. Тонким відчуттям форми і кольору подиували і роботи Світлани Колесник. На них — такі прості і знайомі кожному з дитинства в'юнки, мальви, шипшина. Але шовкова нитка лягла так тонко і виразно, що квіти наче ожили. Поряд із вишитими гладдю полотнами — ще й акварелі. І хоча техніка і матеріал — зовсім різні, проте квіти — немов живі, навіть важко відрізнити, де — фарба, а де — шовк.

Ірина КОЗАК.

► *ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ*
Журналісти кермували містом

На один день журналісти Тернополя на пропозицію міського голови Сергія Надала очолили головні підрозділи міської ради. Вони мали змогу глибоко вникнути у проблеми життєдіяльності міста, дізнатися, як вони вирішуються, познайомитися з тими, хто звертається по допомогу. Свої пропозиції і спостереження працівники засобів масової інформації висловили під час зустрічі з міським головою. Вони, без сумніву, збагатилися досвідом, що дасть змогу краще висвітлювати проблематику життя громади.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

► *СІМФЕРОПОЛЬ*
Надійшов наказ видати зарплату

Міський голова Сімферополя Віктор Агеєв наказав управлінню фінансів і керівникам місцевих рад столиці автономії до 15 грудня видати всю листопадову зарплату, а до 31 грудня — всю зарплату за грудень, щоб не переносити фінансування цих виплат на майбутній рік. «Потрібно включити режим економії і припинити фінансування інших витрат до повної виплати заробітної плати вчителям, лікарям, соціальним працівникам і погашення заборгованості за іншими захищеними статтями», — сказав він.

За інформацією начальника управління фінансів міськради Тетяни Кухтєєвої, за листопад працівникам бюджетної сфери Сімферополя заборгували 13,4 мільйона гривень. Так, медикам з міської скарбниці не виплачено 3,6 млн., працівники освіти й соціального захисту недоодеквали 9,7 млн. грн.

Георгій ВЕРВЕС.

Ніхто не хоче почути SOS

У Донецьку зустріли старшого помічника механіка аварійного судна «Свята Софія» Олександра Сорокотягіна, який вирушив у плавання рік тому. В березні цього року корабель став на рейд по дорозі до Суецького каналу. Через борги судновласника та позаний стан судна єгипетська влада відмовила «Святій Софії» у заході до порту. Суховантаж був змушений надсилати сигнали SOS. Більшість членів екіпажу евакуювали. Зараз на кораблі перебуває п'ятеро осіб: капітан, мешканець Маріуполя Анатолій Бойченко, старший механік, два помічники та кухар.

За словами Олександра Сорокотягіна, моряки стали заручниками ситуації: з одного боку — безвідповідальність судновласника, який відправив у плавання несправний транспортний засіб, з другого — байдужість української влади. «Найближчим часом планується замінити старшого механіка, але процедура заміни поки що неможлива, — розповів моряк. — Для цього необхідно, щоб судновласник найняв нову людину, а він досі не розрахувався з нами. Заборгованість із зарплати 26 особам — 280 тисяч доларів. На жаль, наші сигнали не реагує і українське консульство в Єгипті».

3 червня цього року корабель повністю знеструмлено. Щоб не сталося зіткнення з іншими судами, моряки підсвічують «Святу Софію» ручними ліхтариками. Старший помічник механіка назвав корабель бомбою сповільненої дії: на борту судна знаходиться понад 4 тисячі тонн фосфатних добрив. «Вийшов із ладу клапан для стримування морської води, і машинне відділення потроху заповнюється водою. Щоб хоч якось поліпшити ситуацію, важіль клапана фіксують звичайною мотузкою», — розповів Олександр.

Ліна КУЩ.

У Києві викрили злочинне угруповання

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

За його словами, організував та очолює злочинну групу колишній депутат Деснянської районної ради. Також серед шахраїв були колишній помічник депутата та заступник начальника департаменту КМДА.

У період з 2008 по 2009 рік злочинна група шляхом зловживання довірою підприємців брала з них значні кошти за надання дозвільних документів на розміщення малих архітектурних форм (кіоски, ларьки тощо) на території Деснянського району столиці. «За такий дозвіл на розміщення від одного до кількох кіосків підприємці сплачували від 5 до 60 тисяч доларів США. Однак суб'єкти господарювання отримували згодом на руки підроблені

ні дозвільні документи. Втім, самі вони про це навіть не здогадувалися, — сказав Д. Андреев.

Також Дмитро Андреев зазначив, що МВС у разі звернення підприємців, які були ошукані шахраями та не підозрювали про це, надасть максимальну допомогу щодо легалізації отриманих незаконним шляхом дозволів.

На сьогодні оперативниками задокументовано майже 20 епізодів незаконної діяльності групи шахраїв. Щодо фігурантів слідчим відділом УБОЗ порушено кримінальну справу за ознаками злочинів, передбачених ч. 4 ст. 190 (шахрайство) та ч. 2 ст. 358 (підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збук, використання підроблених документів) Кримінального кодексу України. Слідство триває.

Міліціонери працюватимуть поруч з базарними ятками

Громадські приймальні міліції з'явилися на двох найбільших ринках Кіровограда — Центральному та Колгоспному. Їх поява пов'язана з відповідним рішенням вищого керівництва МВС, а завдання, що ставиться перед правоохоронцями, що нести будуть тут чергування, — оперативно реагувати на звернення представників малого бізнесу про порушення їхніх прав та корупційні дії чиновників.

Таким чином малі підприємці та ринкові продавці отримали можливість поскаржитися на здріглих перевіряльників прямо на робочому місці. Працюватимуть у приймальнях співробітники управління державної служби боротьби з економічною злочинністю УМВС в області, служби внутрішньої безпеки та дільничні інспектори міліції.

Ольга ПИЛИПЕНКО.

Кіровоградська область.

Старожитності з «темним минулим» стали експонатами музеїв

Учора Служба безпеки України передала державним музеям та архівам предмети старовини, вилучені в чотирьох кримінальних справах.

Заступник начальника Головного слідчого управління СБУ Віталій Маяков зазначив, що протягом 2010 року в кримінальних справах, що розслідуються Службою безпеки України, було вилучено три тисячі предметів, які становлять історичну та культурну цінність. «За рішенням суду всі ці предмети, які є надбанням українського народу, будуть також повернуті державі», — наголосив він.

Після набрання вироками судів чинності 39 старовинних книг, листівок та журналів, 1146 фотографій часів Другої світової війни, 250 старовинних монет та печаток, медалі, предмети старовинної військової амуніції та старожитності, які, за експертними висновками, мають наукову, історичну та культурну цінність, передано для постійного зберігання до Національного музею історії України, Музею історичних коштовностей, Сумського краєзнавчого музею, Національної історичної бібліотеки України, Меморіального комплексу «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років», Центрального державного кінофотофоноархіву (ЦДКФФА) України ім. Г. С. Пшеничного, повідомила прес-служба СБУ.

На знімках: директор ЦДКФФА Ніна Топішко; фото воїнів вермахту.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

6 *У березні цього року корабель «Свята Софія» став на рейд по дорозі до Суецького каналу*

Країна готується грипувати

А померлу дев'ятирічну дрогобицьку школярку вже називають першою жертвою недуги

Повідомлення з Дрогобича, що на Львівщині, сколихнуло суспільство. Там у ніч на понеділок у лікарні померла 9-річна дівчинка, учениця однієї з тамтешніх шкіл. До лікарні її привезли з високою температурою. Невдовзі, попри спроби лікарів допомогти, вона померла.

Цей випадок налякав місцевих жителів. Чимало батьків не пускають своїх дітей на навчання. Проте офіційної інформації про причини смерті школярки ще немає. Працює спеціально створена комісія. Після розтину, який провели на днях, будуть експертизи. І тільки після цього та за згоди батьків озвучать остаточний діагноз, повідомляє ЗІК. Проте медики переконані: дитину надто пізно доправили до лікарні. Мовляв, хвора вже була в стані клінічної смерті. Попередній діагноз — пневмонія (двобічна полісегментарна зливна гнійна пневмонія з множинними абсцесами). Не виключено, що це могло бути ускладненням грипу. Адже кілька днів до цього батьки самотужки намагалися лікувати дитину.

Тим часом українці готуються дати відсіч очікуваній епідемії грипу. Триває кампанія з імунізації, аптечні полицки заставлені противірусними препаратами на будь-який смак. Та попри це ста-

тистика захворілих щодня поповнюється новими цифрами. Найуразливішими до вірусів виявились діти. Тому не дивно, що географія шкільних карантинів розширюється. Так, учора на «відпочинок» відправили всіх львівських школярів. Разом із ними пересиджувати недугу вдома будуть і учні кількох шкіл Рівненщини. В Дубні та Острозі припинені заняття в усіх школах. Так само через високий рівень захворюваності на вимушені канікули відправлені учні двох шкіл у Здолбунівському районі та однієї у місті Корці, **передає наш власкор Олександра ЮРКОВА.**

Від учора на карантин закрито п'ять шкіл і в Луцьку. За повідомленням прес-служби тамтешньої міської ради, кількість відсутніх учнів у цих навчальних закладах становить від 24 до 31%. Крім того, за даними управління охорони здоров'я, станом на 8 грудня рівень захворюваності на гострі респіраторні

Аптеки Криму готові до епідемії грипу.

Фото Арвідаса ШЕМЕТАСА (Укрінформ).

захворювання в місті становив 159,9 хворих на 10 тисяч населення. Тоді як епідемічний поріг — 143 на 10 тисяч.

Тижневий епідемічний поріг захворюваності на грип та ГРВІ перевищено також на восьми адміністративних територіях Луганщини: у містах Луганську, Антрациті, Краснодоні, а також у Кременському, Попаснянському, Лутинському, Сватівському та Старобільському районах. Серед дітей епідпороги перевищено в усіх ві-

кових групах. Зокрема, вже захворіло 1648 малюків віком до двох років, що на 33% перевищує епідпорог. Утім, поки що закрито лише одну школу в Лутинському районі. А загалом, за даними обласної СЕС, рівень захворюваності в регіоні становить 55,5 на 10 тисяч населення. І хоча поріг захворюваності перевищено на 13%, епідемічного рівня не досягнуто на жодній території Луганщини, **повідомляє наш власний кореспондент Алла АНТИПОВА.**

НАДЗВИЧАЙНА СИТУАЦІЯ

Закарпаття у полоні великої води

Фото автора.

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

— Вода піднімається уже не так швидко, як у ніч із середи на четвер, — розповідає «Голосу України» 39-річний житель сусіднього села Заріччя, що зрослося з Сільцем, Іван Бабич. — Затопило все подвір'я. Хату від повені відділяють три сходишки...

Під'їжджаємо, попередньо попросивши дозволу в капітана міліції, до села Вільхівка цього ж Іршавського району. Там суцільне море — вийшла з берегів річка Боржава. Село наполовину відризане від світу. З нього ще можна вийхати до сусіднього Виноградівського району через Великі Ком'яти. Цілу ніч сільські хлопчакі вартують за водою — сторожать і спостерігають за всім, кажуть, що вода прибуває, але не так інтенсивно, як після опівночі та зранку.

Справді, це наслідок сильних дощів, які по-літньому лили і в горах — у верхів'ях річок Ужа, Латориці, Боржави, Ріки, Терелбі, Тересви й

Тиси, і на низині. Такі зливи вчевидь не притаманні першому зимовому місяцеві. Як повідомили «Голосу України» учора в обід у облМНС, на території 11 населених пунктів Виноградівського, Воловецького, Міжгірського, Хустського, Тячівського, Іршавського та Мукачівського районів підтоплено майже 230 дворогосподарств, близько 31 гектара сільгоспугідь, пошкоджено 215 метрів берегоукріплень, кріплення пішохідного тросового переходу, бетонний автомобільний та недобудований дерев'яний мости.

ДОВІДКОВО ПРО ОСТАННІ ПОВЕНІ НА ЗАКАРПАТТІ

У цьому контексті варто звернутися до уроків трагічних минулих наводків: осінній 1998 року завдав області збитків на 810 млн. грн.; розбурханий весняний 2001 року виявився удвічі потужнішим, однак збитки становили лише 317 млн. грн.; липневий 2008 року заподіяв шкоди на 164 млн. грн., зруйнувавши 26 будинків, 153 мости, затопив понад 4 тисячі дворогосподарств, майже півтисячі осіб довелося евакуювати, зате, на відміну від двох попередніх, — не загинула жодна людина!..

СПРОБУВАВ І ВИГРАВ

Читачі отримують подарунки

Геннадій Лошков із Золотоноші вже вдруге стає призером нашої газети. І не дарма. Адже він постійний читач парламентського видання. Передплачує «Голос України» з 1991 року.

«Батько й мене прилучив до «своєї» газети, — ділиться син Геннадія Єгоровича, Олександр Лошков (на знімку). — Ще коли я навчався у Чигиринському технікумі на юри-

дичному відділенні, він сказав, що мені, майбутньому правнику, як повітря, необхідна газета «Голос України». Тепер я працюю за фахом і завжди користуюся виданням Верховної Ради України». Олександр додав, що батько дякує за приз від улюбленої газети і з задоволенням носитиме фірмову футболку і кепку «Голосу України».

Лідія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

Фото автора.

У НОМЕР

► ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ

Яблука з... наркотиками

Передати наркотики ув'язненим Вінницької установи виконання покарань № 1 намагався 33-річний вінничанин. Чоловік замаскував їх у... яблука.

— Фрукти недовго оглядають у кімнаті огляду, — каже прес-секретар управління Держдепартаменту з питань виконання покарань у Вінницькій області Анна Титовська. — Чоловік був упевнений, що ніхто не запідозрить порушення. Однак працівники установи звернули увагу на загадкові смужечки, що були на кожному яблуку. Коли розрізали одне з них, одразу виявили дурманзілля. Загалом сім грамів наркотичної речовини мало потрапити ув'язненим.

Оперативники установи затримали підозрюваного. Наявність у яблуках наркотичної речовини підтверджено експертизою. Вилучені наркотики передали в обласну міліцію як речовий доказ скоєного злочину. За даним фактом порушено кримінальну справу.

Віктор СКРИПНИК.

► ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Крок у... каналізаційний люк

Восьмикласниця однієї з івано-франківських шкіл отримала тяжкі травми, провалившись на тротуарі у пошкоджений каналізаційний люк. На щастя, поруч була подруга, яка зуміла її втримати від повного падіння. Вона й покликала людей на допомогу. За словами завідувача відділення Івано-Франківської обласної клінічної дитячої лікарні Ярослава Криштафовича, до лікарні дитину доправили в тяжкому стані. Лікарі надали їй необхідну медичну допомогу. Нині, за словами медиків, стан дівчинки задовільний. Комунальники своєї вини в цьому інциденті не визнають. Вони нарікають на вантажівки, які начебто нахабно заїжджають на тротуари і руйнують каналізаційні споруди.

Дарина НАЗАРЧУК.

► МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

До батареї не приковують і дозволяють телефонувати

В УВС області брифінг на тему захисту прав людини переріс в емоційну прес-конференцію. Журналістів цікавила оцінка своїх дій міліцією 1 грудня. Тоді на батьків загиблих дітей, що мітингували біля будівлі обласного УВС, пішли «беркутівці». «Як же так, — обурювалися матері, — заздалегідь давши «добро» на мітинг, пізно ввечері суд раптом його скасовує? Чому так оперативно не судять убивць наших дітей?»

На жаль, ні позицію правоохоронців, ні прізвище людини, що віддала наказ, журналісти не почули. Хоча співголова суспільної ради при УМВС області Ігор Пронін пообіцяв озвучити її після повного розгляду. А в цілому, якщо судити за цифрами, миколаївська міліція багато чого зробила й робить у плані захисту прав людини: реагує на звернення громадян, у тому числі й на дзвінки «телефону довіри», проводить виїзні особисті прийоми за участю керівництва. Якщо років десять тому, за інформацією Ігоря Проніна, людям, яких доставляли до райвідділів міліції, не дозволяли телефонувати родичам, та що там телефонувати — було, приковували наручниками до батареї, то тепер такого немає. Ви вірите?

Галина ПОРФИР'ЄВА.

Померлу дев'ятирічну дрогобицьку школярку вже називають першою жертвою грипу

Скадовській газеті «Черноморець» — 80. Перший номер одного із найстаріших видань Херсонщини вийшов під назвою «Соцнаступ». Згодом друкований орган перейменували на «Голос колгоспника». Під нинішньою назвою єдина у приморському районі газета виходить із 15 березня 1963 року, *передає наш власкор Василь ПІДДУБНЯК*

Міський голова Донецька Олександр ЛУК'ЯНЧЕНКО став лауреатом премії «Людина року» у Москві. Премію, засновану в 1993 році, присуджує Російський біографічний інститут, *повідомила наш власкор Ліна КУЩ*

ПОДІЯ

«Ты ушел, и песня оборвалась...»

Головною подією минулої неділі в Севастополі став благодійний концерт, присвячений пам'яті заслуженого артиста УРСР Євгенія Устинова, що усього 40 днів не дожив до свого 62-го дня народження (6 грудня). Довідавшись про захід, що готується, для участі в концерті «Пам'ять серця» подали заявки майже всі творчі колективи Севастополя, професійні й аматорські. Тривав він три години — без антракту. Відбір номерів був жорсткий: кожному колективу можна було виконати лише один. Практично кожний виступ закінчувався оваціями — адже в концерті брали участь кращі з кращих.

У переповненому залі Матроського клубу, що вміщує 600 осіб (навіть у всіх проходах тісно стояли глядачі), пісні народів світу, старовинні російські романси, джазові мініатюри, російська й закордонна класика з репертуару Євгенія Устинова звучали російською, українською, німецькою, англійською, французькою — практично всіма мовами Європи, якими він співав, виступаючи за рубежом. А добрі слова пам'яті на адресу талановитого співака з дивної краси й потужності голосом закінчувалися приблизно однаково: «Жаль, що при житті Євгенія Устинова не було офіційно визнано гідним почесного звання «народний» ні в Україні, ні в Росії, хоча, без сумніву, він був ним».

По-своєму вирішила цю проблему музична громадськість Севастополя: з 2011 року тут щорічно проводитимуть конкурс вокалістів пам'яті Євгенія Устинова для різних вікових категорій. От що, зокрема, розповів керівник Севастопольського театру танцю Вадим Єлізаров: — Наш театр часто бував на закордонних концертах разом з Ансамблем пісні й танцю Чорноморського флоту, в якому більше 30 років співав Устинов. Довідавшись, звідки ми приїхали, німецькі глядачі, наприклад, нам з розумінням відповідали: «А, знаємо, Севастополь — це Устинов!».

Концертну програму «Пам'ять серця», в якій взяли участь 311 виконавців, по праву завершив хор Ансамблю пісні й танцю Чорноморського флоту РФ, в останньому ряду якого зяяла виразна порожнеча — там завжди стояв Устинов. Відтепер концертний костюм співака зберігатиметься в севастопольському музеї флоту. А всі зібрані гроші підуть на виготовлення гідного пам'ятника гідній людині.

Благодійні концерти зі збирання коштів у фонд пам'яті артиста, що серцем оспівав Севастополь, плануються й у майбутньому. Можна не сумніватися, що до річниці смерті Євгенія Устинова на його могилі буде стояти пам'ятник, виготовлений народним коштом.

Авторський гонорар за цей матеріал теж буде передано до фонду пам'яті Устинова.

Світлана КАЛИНОВСЬКА. Севастополь.

Фото Євгенія Устинова — з архіву Ансамблю пісні й танцю ЧФ РФ.

І знову він був з нами

До підсумків другого Міжнародного конкурсу диригентів імені Стефана Турчака, який нещодавно відбувся в Києві

МИСТЕЦЬКА ПАЛІТРА

У привітаннях учасникам другого Міжнародного конкурсу диригентів імені Стефана Турчака Президента України Віктора Януковича і міністра культури і туризму Михайла Кулиняка зазначалося, що майстерність і самобутня творчість видатного українського диригента ХХ століття Стефана Турчака є взірцем для молодого покоління музикантів.

А конкурс його імені відкриває дорогу до успіху й міжнародного визнання молодим, яскравим талантам, які є гордістю своїх країн, засвідчить їх професійне зростання, сприятиме інтеграції національної виконавської школи у світовий культурний простір.

А ось як оцінили цю непересічну подію відомі в Україні і світі митці та її організатори. Народний артист України, лауреат Шевченківської премії, академік, голова Національної спілки композиторів України Євген СТАНКОВИЧ: «Конкурс, який вшановує пам'ять нашого великого співвітчизника, є однією із найбільш значних мистецьких подій в Україні, що надає нашій державі статус мистецької столиці Європи.

Для учасників конкурсних перегонів доля дарує щасливу можливість вибороти звання переможця такого престижного конкурсу, що стане шляхом сходження до вершин мистецького олімпу».

Ректор Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, доктор мистецтвознавства, професор, народний артист України Володимир РОЖОК: «Маєстро Турчак увійшов до золотого фонду не лише вітчизняної, а й світової музичної культури, завдяки таланту, високій ерудиції, умінню підкорювати собі масштабні масиви симфонічних та оперних партитур.

Творчість геніального музиканта, педагога ХХ сторіччя вкарбована золотими літерами в історію української музичної

культури, завдяки їй серця кожного з учасників грандіозного сценічного дійства б'ються в унісон, щоб обстоювати високі ідеї справедливості, добра на землі».

Хто він — Маєстро Турчак?

Для тих, хто призабув чи, може, зовсім мало що знає про героя конкурсу, наводжу довідку про нього, підготовлену згаданим вище Володимиром Рожком.

Отже, «Стефан Турчак (1938—1988) — видатний український диригент, унікальне явище в сучасному музично-театральному мистецтві. Дивовижний талант митця протягом майже трьох десятиріч надзвичайно яскраво співзвучав з думками і прагненнями свого народу. Він неймовірно, з блискавичною силою увірвався на мистецький подіум початку 60-х років і до останнього подиху чесно і самовіддано служив його найвищим ідеалам.

Його творчість — багатогранна і за своєю сутністю — неоціненна в духовній скарбниці народу. Найкращі постановки Маєстро вже стали своєрідною вершиною, класичним зразком...

Народився Стефан Турчак 28 лютого 1938 року. В 1962 році закінчив Львівську державну консерваторію ім. М. В. Лисенка по класу відомого українського композитора і диригента, народного артиста України М. Колесси. Проживши чудову школу диригентської майстерності під керівництвом видатного диригента, професора Н. Рахліна в Державному академічному симфонічному оркестрі України, спочатку як асистент-стажист, а потім — як другий диригент, С. Турчак вже через рік (у 1964-му) був призначений головним диригентом цього прославленого колективу...

За 26 років інтенсивної творчої праці він здійснив постановки декількох десятків оперно-балетних вистав української та зарубіжної класики, сучасних композиторів як у нашій країні, так і за кордоном, підготував оригінальні вокально-симфонічні програми з провідними колективами та виконавцями України».

У 1967—1973 роках С. Турчак був головним диригентом Київського державного академічного театру опери і балету імені Т. Г. Шевченка. Потім впродовж 1973—1976 років знову очолював Держоркестр України, а з січня 1977 року повернувся до Київського театру опери і балету і залишався його головним диригентом до останніх днів свого життя.

«Його поява перед пультом завжди була початком якогось непередбачуваного таїнства: атмосфера в театрі, концертному залі електризувалась невидимими флюїдами його багатогранної натури, а вже пер-

ший помах рук кликав до спільного співпереживання, творення. Диригент вражав слухачів неймовірним темпераментом, яскравою сценічністю, внутрішньою зосередженістю, оригінальністю трактувань...

Він з великим успіхом гастролював у Німеччині, Польщі, Румунії, Іспанії, Югославії, Японії, Італії, Англії.

Протягом чверті століття С. Турчак був уособленням і безперечною вершиною національного диригентського мистецтва, з яким саме в цей час познайомились і дуже високо оцінили європейські та світові музичні кола».

Подія важлива і потрібна

Тепер, всім вам, шановні читачі, відомо, яким був С. Турчак і чому важливо й доцільно проводити конкурси його імені. Бо він справді вартий цього. До речі, до першого міжнародного, який відбувся у 2006 році, було кілька національних. І ось за ініціативи В. Рожка відбувся другий міжнародний. Заявку на участь у ньому подавали більш як 50 бажаючих з десяти країн світу. Вік учасників не повинен перевершувати 35 років — такою була загальна вимога для всіх претендентів. До участі в першому турі було допущено 25 диригентів з восьми країн. До другого — пощастило потрапити лише дванадцятьом.

Переможців визначало журі, у складі якого були відомі у світі митці: Володимир Рожок (заступник голови журі), Володимир Сіренко, Тарас Микитка з України, Якубжанов Фазліддін з Узбекистану, Володимир Рилатко з Білорусі, Сондецькіс Саулюс з Литви, Говеднік Янез з Канади, Микола Алексеев з Росії. Очолював журі Євген Станкович, а відповідальним секретарем був Анатолій Корисько — гендиректор Держдирекції міжнародних конкурсів та мистецьких програм «Арт-Україна».

Переможці диригували його оркестром

У підсумку напруженого триденного творчого суперництва молодих диригентів премії були присуджені:

перша — Сергію ГОЛУБНИЧОМУ, випускнику Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, а нині — диригенту оперної студії цієї академії;

друга — Олексію БОГОРАДУ з Росії. Закінчив Центральну музичну школу і Московську державну консерваторію, соліст Російського національного оркестру;

дві треті: Катерині ОСАДЧІЙ, викладачці з диригування Національної музичної академії ім. П. І. Чайковського і Бобомуроду ХУДОЙКУЛОВУ,

викладачеві Державної консерваторії Узбекистану, диригенту Державного академічного великого театру ім. А. Навої.

Відкрився конкурс у Колонній залі ім. М. В. Лисенка Національної філармонії концертом, в якому лунала музика у виконанні її симфонічного оркестру. А закриття конкурсу, вшанування переможців і великий концерт лауреатів відбулися в Національній опері України. У залі панувала музика у виконанні Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України, диригентом якого свого часу був С. Турчак. А того вечора диригували цим ушлявленим колективом лауреати конкурсу.

Ця подія, вважають фахівці, введе Україну в число тих країн, що здатні проводити найбільші і найвизначніші міжнародні конкурси, в яких беруть участь великі музиканти зі світовим ім'ям.

За одностайною оцінкою членів журі, цей конкурс відкрив плеяду нових талановитих нащадків Стефана Турчака і довів, що Стефан Турчак знову був і завжди буде з нами...

Зважаючи на це і те, що уряд вчасно і в повному обсязі профінансував проведення цьогогорічного конкурсу, його організатори мають намір проводити їх і в подальшому.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.
Фото з каталога, підготовленого Дирекцією з проведення другого Міжнародного конкурсу диригентів імені Стефана Турчака.

Катерина ОСАДЧА.

Бобомурод ХУДОЙКУЛОВ.

Любов глядача — еліксир довголіття для телепередач «Надвечір'я» — 22 роки в ефірі!

Програма—довгожитель, програма—рекордсмен. Як тільки не називають сьогодні «Надвечір'я» Тамари Щербатюк (**на знімку внизу**). На українському телебаченні це — поки що єдина передача для людей похилого віку, яка щотижня збирає армію відданих шанувальників перед блакитними екранами. Однак коли все починалося, ніхто навіть подумати не міг, що «Надвечір'я» так полюбить глядачам і протримається 22(!) роки в ефірі.

Студія «Надвечір'я» нагадує затишну квартиру: м'які крісла, журнальний столик, полицки для фотографій... Господарка тут — автор і незмінна ведуча Тамара Щербатюк.

— Ми задумали цю програму для зустрічей, для спілкування самотніх людей, а таких дуже багато не тільки серед літніх, а й серед молоді. І нас прийняли. Із самого початку. Ми навіть не розраховували на такий успіх, — згадує Тамара Володимирівна.

Передача вистрілила і влучила точно в ціль. Нарешті з'явився хтось, хто вислухає, заспокоїть, порадить. Для багатьох Тамара Щербатюк стала подругою,

сестрою, мамою. Листи до неї летіли з усієї країни. В них люди ділилися найпотаємнішим.

— У ліхті 90-ті щира, сердечна розмова була для них дорожча за ковбасу, — продовжує ведуча. — А потім «Надвечір'я» вийшло за рамки телеекрана й увійшло в реальне життя. По всій Україні ініціативні телеглядачі почали створювати клуби за інтересами.

До речі, «Надвечір'я» стало таким собі українським нону-хау. Дотепер подібних передач у світі немає.

— Уже після нас з'явилося на московському телебаченні програма «Кому за...», були передачі

для літніх людей в Естонії та Польщі. Але всі вони згодом зникли, — каже Тамара Володимирівна. — За 22 роки в ефірі, коли з'являлася безліч нових програм, і саме «Надвечір'я» не раз перебувало на межі закриття.

Справді, всяке було. По-різному до нас ставилися керівництва. Були й такі, які вирішували, що передачі досить існувати. Але в нас є найголовніший захист — наші телеглядачі. Вони одразу піднімали галас: «Де «Надвечір'я»? Де Тамара?» і обстоювали нас.

Саме телеглядачі, згадує ведуча, придумали нинішню назву. Тільки-но визріла ідея про створення такої передачі, оголосили конкурс. Обирали серед «Ще не вечір», «Мальви», але всім сподобалося «Надвечір'я»: «Уже пізніше я дізналася, що в Анни Ахматової був цикл віршів про Київ, який називався «Надвечір'я». Ось так дивно все збіглося».

Підрахувати, скільки всього передач вийшло за роки існування програми, її творцям по-

ки що не вдалося. Багато з тих, хто трудився над першими випусками, пішли.

— Із першої команди нас залишилося тільки двоє: я та Ірина Купатадзе. З нею ми об'їздили всю країну, ночували навіть у відділеннях міліції! Ні, нас не заарештовували, просто там були затишні кімнати відпочинку. А одного разу спали на колишній дачі Хрущова. Пам'ятаю, просміялися всю ніч. Усе гадали, хто на чиєму ліжку лежить: Микити Сергійовича чи Ніни Петрівни, — розповідає Тамара Щербатюк.

Цього року в «Надвечір'я» вдихнули нове життя. Тепер програма на Першому Національному виходить у форматі телетеатру, і щоразу в оновлену студію запрошують унікальних героїв. Незмінним залишається одне — сюди, як і колись, приходять, щоб поспілкуватися з новими й старими друзями, обговорити проблеми, що накопилися за час розлуки, і згадати молодість.

Наталія ОВДІЄНКО.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Пісня з волинського лісу ожила в донецькому степу

Коли в Донецькому національному академічному театрі опери та балету імені Анатолія Солов'яненка задумували постановку балету «Лісова пісня» на музику Михайла Скорульського, в календар не заглядали. І той факт, що прем'єра балету відбулася за кілька місяців до 140-річчя з дня народження Лесі Українки та до 100-річчя написання знаменитої драми—феєрії, — щасливий збіг обставин, стверджує художній керівник театру Вадим Писарєв. Тепер цю виставу можна знайти в репертуарі двох українських театрів — Національної опери та опери донецької. І якщо киянам начебто «за статусом» належить мати в афіші українську класику, то донеччани чимало похвилювалися: як сприйме вибагливий глядач історію кохання звичайнісінького сільського хлопця Лукаша та лісової русалки Мавки?

ліття Благодійного фонду Вадима Писарева «Творчий Олімп» Владислава Дреґера, у лютому наступного року балет «Лісова пісня» побачать глядачі західних областей України. Гастролі будуть приурочені до 140-річчя із дня народження Лесі Українки, яке відзначатиметься 25 лютого 2011 року. «Балет «Лісова пісня» стане внеском Донецька до цього ювілею», — додав заступник голови правління фонду.

Всього у виставі, яка обійшлася в 700 тисяч гривень, задіяно 250 осіб. У театрі знімалися, що працювали над постановкою з великим ентузіазмом. «Балетмейстер Євгенія Хасянова навіть просила мене при-

вести літературу з костюмів Західної України, щоб точно скопіювати деталі», — розповів Вадим Писарєв. А танцівник Максим Вальчик назвав роботу відповідальною. «Це дуже важко — передати земне кохання до незвичайної дівчини Мавки, яке переплітається із коханням до звичайної жінки Килини. Щодо драматичного виконання Лукаша — складна. З хореографічного боку — цікава, хоча і змушує працювати над собою, над своїм організмом».

«Балет Михайла Скорульського є надбанням національної культури, візитною карткою України як самостійної країни, — вважає диригент-постановник Віктор Олійник. — Що головне в партитурі цього композитора? Що нарівні з оркестровим звучанням у кожного музиканта є можливість показати свою майстерність і продемонструвати в усій красі себе як виконавця. Для диригента, для оркестру це — фєрверк, це справді феєрія, в якій можна просто купатися і нескінченно черпати глибини, які заклав композитор. Цей балет справді стане візитівкою нашого театру. І його потрібно вивозити за межі і показувати не лише нашій країні».

Ще до прем'єри донеччани отримали запрошення показати «Лісову пісню» у Вроцлаві (Польща) восени наступного року, коли польське місто знайомитиметься із культурою Донецька як господаря Євро-2012. Символічно й те, що виставу в шахтарській столиці вшанував і представник батьківщини Лесі Українки — заступник голови Волинської обласної державної адміністрації Олександр Курилюк. «Я бачив різні постановки «Лісової пісні» — в опері, драмі, кінематографі. Але балет побачив сьогодні вперше. І скажу, що враження — чудові. Танці, хореографія, декорації, музика — все це зворушує, — не приховував емоцій гість. — Проект «Схід — Захід», який реалізується Благодійним фондом Вадима Писарева, зробіть усіх нас ближчими, добрими, більш відкритими. Із нетерпінням чекатимемо на прем'єру «Лісової пісні» у нас на Волині та в інших областях Західної України. Переко-наний, глядачі будуть вражені».

Ліна КУЩ.
На знімку: танцюють Вікторія Димовська та Артем Аліфанов.
Фото надане Благодійним фондом Вадима Писарева «Творчий Олімп».

ПОДРОБИЦІ

► ЧЕРНІВЦІ

Фестиваль Назарія Яремчука

На Буковині шанують пам'ять про славетного земляка, народного артиста, співака Н. Яремчука.

Фестиваль пісні Назарія Яремчука відбувся в Чернівецькій обласній філармонії. Захід, приурочений до п'ятдесяти дев'ятої річниці з дня народження народного артиста, вже чотирнадцятий за ліком. Зал філармонії ледве вмістив прихильників таланту співака, що ще раз приємно здивувало його рідних і сповнило їхні серця гордістю. Адже здійснилась мрія «буковинського солов'я» — пісня об'єднала людей у велику родину.

Першою виступила донька співака Марічка Яремчук, взяли участь і його сини Назар та Дмитро. Цього року вдвічі зроста кількість учасників свята. Вже традиційно виступали чернівчани, а також виконавці з Вижицького району та Тернопільської області. Кожен учасник виконував дві композиції — одну з репертуару Назарія Яремчука та ще одну — на вибір.

Пам'ятають Назарія і на його малій батьківщині. В день його 59-річчя у Вижицькому будинку дитячої та юнацької творчості відбувся районний фестиваль-конкурс сучасної української пісні імені Назарія Яремчука. Учні загальноосвітніх навчальних закладів району показали високий виконавський рівень, талант та бажання продовжувати пісенну славу краю. Урочисто поклали квіти до пам'ятника митцю у Вижицькій школі-інтернаті, де навчався співак, відвідали родинну оселю у Рівні, де є музей Назарія Яремчука.

Сергій СУЛИМА.

► ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Творення високого мистецтва

Під таким гаслом Івано-Франківське музичне училище імені Дениса Січинського відзначило своє 70-річчя.

Базою для створення закладу у 1940 році стали міські філіали Львівського музичного інституту ім. Миколи Лисенка та Станіславської консерваторії ім. Станіслава Монюшка. У 1965 р. з нагоди 100-річчя від дня народження видатного українського композитора, диригента, культурного та громадського діяча Дениса Січинського училищу присвоєно його ім'я. 1985 року на фасаді головного корпусу встановлено барельєф композитора та меморіальну дошку, а 1989-го відкрито музей Січинського. Нині училище є кузницею кадрів для музичних шкіл області. Його художні колективи — постійні учасники обласних фестивалів, урочистостей до знаменних дат в житті України, ювілеїв видатних діячів музичного мистецтва. Гордість училища — його випускники, серед них — народні артисти України Михайло Гринишин, Христина Фіцалович, Петро Терпелюк, Михайло Князевич, заслужені діячі мистецтв Руслан Дорожівський, ректор Львівської державної музичної академії професор Ігор Пилатюк та інші.

Дарина НАЗАРЧУК.

Прокуратура Черкаської області порушила кримінальну справу щодо виявлення в одному з департаментів ДПА нестачі 385 тисяч марок акцизного збору на суму понад 1 мільйон гривень, *інформує наш власний кореспондент Лідія ТИТАРЕНКО.*

Наказом голови Держмитслужби України Ігоря Калетника в. о. начальника однієї з найбільших у державі Чопської митниці призначено Дмитра Поліщука. До цього він працював заступником начальника Київської регіональної митниці — начальником служби боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, *повідомляє наш закарпатський кореспондент Василь НИТКА.*

Слідство завершено. Три крапки... Планують збільшити пенсійний вік жінкам та трудовий стаж — чиновникам

Генеральна прокуратура оголосила про закінчення розслідування «справи Пукача». «І» з крапкою у її остаточному варіанті означає, що колишній начальник департаменту зовнішнього спостереження МВС обвинувачений у вбивстві журналіста Георгія Гонгадзе, нападі на члена громадського правозахисного об'єднання «Ми» Олексія Подольського та знищенні документів департаменту оперативної служби міліцейського відомства. Слідство при цьому встановило, що генерал-спостережник убив Гонгадзе в ніч на 17 вересня 2000 року за вказівкою тодішнього міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка.

Утім, тверда крапка в прокурорському рапорті не заспокоює. На це звернула увагу на прес-конференції представник інтересів Мирослави Гонгадзе Валентина Теличенко. «Якщо раніше Пукачу було інкриміновано вчинення замовного вбивства, — стверджує вона, — то тепер цього пункту немає... Слідство у новому складі вважає, що замовного вбивства не було, а були тільки дії групи осіб за попередньою змовою». Навіть встановлений слідчими злочинний наказ экс-міністра не можна трактувати як замовлення: той, на їхню думку, «тільки давав указівку вбити Гонгадзе». Зрозуміло, з'ясувати в самого Юрія Кравченка, чим йому особисто так до шаленства допик Георгій, тепер не вдасться: колишній головний міліціонер країни перебуває, як відомо, в зоні недосяжності навіть для найрозторопніших «важняків».

Бентежить і той факт, наголосила адвокат, що Генпрокуратура не надала можливості потерпілій стороні ознайомитися з матеріалами справи за звинуваченням Олексія Пукача у вбивстві журналіста. Начебто на тій підставі, що нині їх вивчає сам екс-генерал. Валентина Теличенко вважає це погано замаскованою «відмазкою». Адже, згідно зі статтею 217 КПК, слідчий орган, який проводив досудове слідство, перед ознайомленням з матеріалами обвинувачуваного зобов'язаний ознайомити з ними потерпілих. Чомусь цю статтю знехтували, як і прохання адвоката дозволити їй вивчати доробок слідчих одночасно з Пукачем. Отже, зробити якісь висновки про повноту слідства важко.

Незадоволений «жирною крапкою у цій справі» і потерпілий Олексій Подольський. На його переконання, слідство перетворилося фактично на захист замовників злочинів, воно зробило все, аби уникнути відповідальності ті, хто здійснював фальсифікації і відводив сліди від справжніх винуватців.

До речі, колишні адвокати Пукача також переконані у «дірявості» результатів слідства. Вони стверджують, що навмисно вилучено пункт про замовний характер вбивства, адже неможливо подавати до суду справу з такого обвинувачення без вказування замовників. Одне слово, слідство закінчено. Прикро, що домисли, чутки і хворобливі фантазії від «цифрового шпигуна» і далі будуть тими багатьма крапками, які тривожать суспільство уже десять років.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

ПЕНСІЯ

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Вони перегукуються з новим Податковим кодексом і лежать в основі проекту держбюджету, який внесуть на розгляд парламенту одночасно. Коментаря першого заступника адміністрації Президента країни Ірини Акімової на конференції у Лондоні цілком достатньо, щоб судити про зміст законопроекту. За її словами, нове пенсійне законодавство, яке побачать у парламенті 10 грудня, передбачає

поступове збільшення пенсійного віку для жінок — упродовж десяти років пенсійний вік підвищуватимуть щорічно на шість місяців. Тож у такий спосіб пенсійний вік жінок сягне 60 років, як у чоловіків. (Під егідою ЄС в Україні на корпоративному рівні підбивають підсумки конкурсу на кращі стандарти гендерної рівності, тож автори цієї ідеї тут — поза конкуренцією.) А також «пропонується збільшити трудовий стаж для одержання пенсії на 10 років і обмежити максимальну пенсію для колишніх високопоставлених

держслужбовців», — повідомляє інтернет-видання «Цензор.НЕТ» з посиланням на Ірину Акімову. Як на мене, саме остання обставина і потребувала уточнень і додаткових узгоджень. Адже зменшувати призначені раніше пенсії, м'яко кажучи, означає порушувати конституційний порядок.

Зрештою, інтрига розвіється вже сьогодні. На мій погляд, одним законопроектом справа не обмежиться, але базовий документ парламент затвердить ще до прийняття держбюджету-2011.

Сергій ВЛАД.

Експерти назвуть чемпіонів із сала та борщу Стартував кулінарний рейтинг «Їли-пили-2010»

Як зварити в одному казані п'ять тонн борщу? На чому можна засмажити деруна вагою майже в півтора центнера? Кому потрібен вареник, якого одна людина їстиме зо два роки? Чи смачно поливати сало шампанським?

Відповідей на ці питання, звісно, ніхто ніколи не мав би, якби не різноманітні кулінарні свята та гастрономічні фестивалі. З кожним роком в Україні таких подій стає все більше, вони можуть збирати жителів кількох сіл чи району, але вже можуть мати і статус національних чи міжнародних. Тут ліплять ті самі вареники-чемпіони, варять пиво на цілу армію солдатів та хваляться, хто зварить найбільший казан борщу.

Відповідно, погодьтесь, усім нам як потенційним туристам важливо знати, де все це відбувається і де нам буде найсмачніше та найселише. Тобто з'являється магічне слово — рейтинг.

Рейтинг кулінарних фестивалів та свят, які відбулись цього року, вирішено було назвати «Їли-пили-2010». А сформують його агентство

УНІАН (<http://www.unian.net>) та Інтернет-проект «Тут і там» (<http://tutitam.com.ua>).

Як визначатимуться переможці та лауреати? За цілим рядом критеріїв, оскільки, звісно, було б замало врахувати якийсь один рекорд чи яскраву «фішку» конкретного свята. Тому й вирішено було, каже головний редактор УНІАН Олександр Харченко, запропонувати організаторам фестивалів та свят надати інформацію про них за 10 критеріями: скільки років фестивалю чи свята, як багато гостей та учасників взяли участь у ньому, якою була географія фестивалю, які рекорди було встановлено та які «фішки» запропонували організатори публіці (повний перелік критеріїв дивіться на сайтах).

Протягом цього тижня ініціатори рейтингу — УНІАН та «Тут і там» — збиратимуть інформацію від організаторів свят та фестивалів. Участь у рейтингу зможуть взяти всі бажаючі, нічий заявки не буде відхилено. Відповідно, після отримання та обробки інформації учасники рейтингу будуть коротко представлені на сайті УНІАН (<http://www.unian.net>) і більш розлого — на туристичному «Тут і там» (<http://tutitam.com.ua>). А оголосять переможців рейтингу 15 грудня.

СПОРТ

До плей-оф з першого місця!

Футбол. Ліга чемпіонів. Груповий раунд. 6-й тур. 8 грудня.
Група Е. «Баварія» (Німеччина) — «Базель» (Швейцарія). 3:0. «Клуж» (Румунія) — «Рома» (Італія). 1:1. «Баварія» — 15 очок, «Рома» — 10, «Базель» — 6, «Клуж» — 4.
Група F. «Жиліна» (Словаччина) — «Спартак» (Росія, Москва). 1:2. «Марсель» (Франція) — «Челсі» (Англія). 1:0. «Челсі» — 15, «Марсель» — 12, «Спартак» — 9, «Жиліна» — 0.

Група G. «Реал» (Іспанія, Мадрид) — «Осер» (Франція). 4:0. «Мілан» (Італія) — «Аякс» (Нідерланди). 0:2. «Реал» — 16, «Мілан» — 8, «Аякс» — 7, «Осер» — 3.
Група Н. «Арсенал» (Англія) — «Партизан» (Сербія). 3:1. «Шахтар» (Україна) — «Брага» (Португалія). 2:0. Голи: Рац, 78, Адріано, 83. «Шахтар»: П'ятов, Срня, Ракицький, Чигринський, Рац, Степаненко, Гай (Кобін, 83), Коста (Тейшейра, 62), Жалсон (Мхітарян, 73), Вілліан, Адріано. Тренер — Мірча Луческу.

«Брага»: Артур, Мігель Гарсія, Капела, Альберто Родрігес, Сильвіо, Вендін'йо, Леандро Саліно (Елдер Барбоза, 81), Алан (Ліма, 69), Агіяр (Віана, 72), Пауло Сезар, Матеус. Тренер — Домінгуш Пасьєнсія.

Рефері — Фелікс Брих (Німеччина). Донецьк. «Донбас-Арена». 47 627 глядачів. 4 градуси.

	В	Н	П	М	О
1. «Шахтар»	5	0	1	12—6	15
2. «Арсенал»	4	0	2	18—7	12
3. «Брага»	3	0	3	5—11	9
4. «Партизан»	0	0	6	2—13	0

Здавалося, що все йде до нульової нічиєї. «Шахтар» хоч і був дуже націлений на атаку, але ніяк не міг підібрати ключі до воріт Артура. Однак прийшов час — і все стало на свої місця. Український клуб свого таки добився. І блискуче завершив половину сезону. Згадаймо, що і в національному чемпіонаті «Шахтар» — одноосібний лідер, на джину очок випереджає «Динамо», і в Лізі чемпіонів красивою перемогою завершив груповий турнір.

«Брага» теоретично мала шанс зачепитися за друге місце. Але, як відомо, теорія і практика не завжди перебувають у злагоді. В Лондоні «Арсенал» переконливо здолав відверто слабкого «Партизана». У Донецьку португальці показали

досить пристойну гру. Понад півтора тайму вони трималися гідно. Однак клас «гірників», зрештою, дався взнаки. І дві донецькі «торпеди» зробили пробойни в «каравеллі» гостей.

Прекрасний м'яч забив Разван Рац. Але друге влучення господарів викликало ще більше захоплення. Це був результат злагоджених командних дій. Блискучу атаку ефектно завершив Луїс Адріано. До речі, рахунок матчу в Донецьку вгадав представник знаменитої воротарської династії, вихованець донецького футболу, багатотитулований гравець київського «Динамо» і збірної Радянського Союзу, заслужений майстер спорту Віктор Чанов.

Отже, «Шахтар» уперше в своїй історії здійснив вихід до плей-оф Ліги чемпіонів. Окрім чемпіона України з перших місць в групах до наступного етапу вийшли: «Тоттенгем» (Англія), «Шальке» (Німеччина), «Манчестер Юнайтед» (Англія), «Барселона» (Іспанія), «Баварія» (Німеччина), «Челсі» (Англія), «Реал» (Іспанія). З других: «Інтер» (Італія), «Ліон» (Франція), «Валенсія» (Іспанія), «Копенгаген» (Данія), «Рома» (Італія), «Марсель» (Франція), «Мілан» (Італія), «Арсенал» (Англія).

Жеребкування пар 1/8 фіналу відбудеться 17 грудня в штаб-квартирі УЄФА.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: з м'ячем Тарас Степаненко. Фото ФК «Шахтар».

Бій Кличко—Чісора скасовано

Бокс. Чемпіон світу в суперважкій вазі за версіями WBO/IBF/IBO киянин Володимир Кличко через травму змушений скасувати бій проти Дерека Чісори, призначений на 11 грудня. Раніше промоутер британського боксера Френк Воррен заявив, що Володимир одержав травму спини, але пізніше виконавчий директор Klitschko Management Group Бернд Бенте сказав, що в українця «роз-рив м'язів черевного преса довжиною у два дюйми».

«М'язи преса ушкоджено, і Володимир Кличко не зможе взяти участь у суботньому поєдинку», — запевняє доктор Свен Рессінг, лікар ортопедії шпиталю університету в Мангеймі, Німеччина. Через цю травму Кличко не зможе повноцінно тренуватися 4-6 тижнів.

Якщо країна хоче бути успішною — вона повинна покладатися на жінку

ЕКСКЛЮЗИВ

— Пані Меланн, ви прибули до нас із Брюсселю, де брали участь в Європейських днях розвитку, що проходили під гаслом «Рівність статей — ключ до боротьби з бідністю». Загалом ви давню займаєтесь жіночими питаннями і неодноразово бували в країнах Східної Європи та в Україні, а також маєте можливість спостерігати за процесами в США. Чим відрізняються проблеми наших жінок від тих, що існують у розвинених демократіях, зокрема, і у вашій країні?

— Насправді, думаю, ми всі на своїх стадіях, можливо, дещо різних, розкриття потенціалу жіноцтва наших країн. Ми тепер знаємо, що зменшення розриву у рівності між жінками і чоловіками — надзвичайно важливе завдання. Ми також знаємо, що там, де жінки належним чином задіяні у політичному житті, в економічному, де вони мають доступ до освіти, до охорони здоров'я тощо, ці країни є набагато більш економічно розвинені та конкурентоспроможні. І нині обгортантовий прямий зв'язок між інвестуванням у добробут жінки та успішним розвитком країни, і навіть таким явищем, як зменшення корупції у державній та приватній сферах. Ми знаємо, якщо жінки займаються малим і середнім бізнесом, вони є реальними локомотивами у створенні валового внутрішнього продукту. Тобто якщо країна хоче досягти успіху, здійснювати певний поступ, вона повинна великою мірою покладатися й на жінку. Не можна йти вперед, виключивши з цього процесу жінок, тобто половину суспільства.

— До речі, на продовження цієї теми. У нас ще мало наших із вами подруг задіяні у високих державних структурах. А інколи навіть лунають заяви високопосадовців-чоловіків про те, що місце жінки на кухні. Прокomentуйте.

— Так, так, я про це чула не раз. (Пані Меланн навіть перейшла на українську мову). На щастя, мені здається, все-таки у вас уже відбувається відхід від такого вузького, на мій погляд, світогляду і від цих стереотипів. Торувє собі дорогу розуміння, що відсутність можливості реалізації потенціалу жіноцтва шкодить усьому суспільству. Тобто політики починають розуміти, що це не вузьке суто жіноче, а питання успішності й заможності країни, за яким і оцінюється ефективність уряду. Отже, у власних інтересах тих високопосадовців — щоб жінки могли реалізовувати свій потенціал, а не були прикуті до таких обмежених функцій, як домашня робота й побут.

— А тепер повернімося до проблеми охорони здоров'я жінок і загалом населення. До речі, перебуваючи нещодавно в США за програмою обміну професійним досвідом, мені довелося побувати в багатьох ваших наукових установах, лабораторіях, де спільно з американцями над дослідженнями, зокрема, і в медицині, працюють і наші вчені. Ці спільні напрацювання використовуються лише Америкою чи вони розповсюджуються й на країни східного регіону? Адже багато проблем жінок — саме в площині здоров'я. Чи не так?

— Дуже слушне запитання. Ще коли я приїздила у Київ на початку незалежності, однією з перших програм взаємодії, яку ми мали з Україною, була програма партнерства лікарень. Коли американські лікарні, відомі з певних напрямків, налагоджували зв'язки з українськими. Тоді я працювала в Білому домі з Гіларі Клінтон, і я пам'ятаю, що серед цих програм деякі фокусувалися саме на проблемах жіночого здоров'я. Зокрема, була програма спільного про-

ходження жінок і їхніх чоловіків через пологи. Щоб чоловіки розуміли, через що має проходити жінка у процесі народження дитини. Ще одна програма була націлена на проблему недоношених дітей та дітей, які народилися з ва-

лися в життя. Бо без цього проблему не вирішити.

— Часто проблеми сексуального рабства і рабства взагалі пов'язують із рівнем економічного розвитку країни, тобто багата вона чи бідна. Це насправді так? Чи, може, значно мі-

основа це — добробут і щастя дитини. Це має бути основою дій і уряду країни, з якої беруть на усиновлення дитину, і уряду країни, куди їде ця дитина. Саме інтереси дитини мають бути першочерговим критерієм. Мабуть, для дитини найважливіше, щоб вона мала свою родину і чи це родина українська чи з іншої країни, це вже питання наступне. Тож уряди мають працювати спільно, щоб забезпечити дитині таку можливість. Дуже не хотілося, щоб той негарний випадок з російським хлопчиком став на заваді усиновлення інших дітей, щоб він не позбавив їх шансу мати сім'ю. Тому нам треба разом виробити механізми, коли б ще на стадії усиновлення між потенційними батьками і дітьми могли закладатися довірчі, теплі стосунки.

— Отже, добробут — це добре, але ще, мабуть, треба щоб органи опіки дивилися і на сумісництво психологічне і т. д.

— Звичайно, це і є робота по-справжньому професійного агентства, яке працює з усиновлювачами та дітьми, яких мають усиновити. Це агентство має обов'язково перевірити, з якої родини дитина, чи має вона проблеми з психологічним і фізичним здоров'ям. Так само і батьки. Але в кінцевому підсумку має бути добір саме такої потенційної родини, де дитина почувалася б якнайліпше. І саме на це має бути націлена наша спільна робота.

— І наостанок. Пані Меланн, давайте розкриємо таємницю читачам «Голосу України». Я знаю, що ви маєте українське коріння. Я вашу українську вже опінила. Рідною мовою вдома спілкуєтесь? І взагалі, яка ви в сім'ї, перебування на такій посаді якось впливає на вашу поведінку з рідними?

— О, мої дідусі й бабусі як з батьківської так із материнської лінії були народжені в Україні. І я з'явилася на світ у дуже українській родині. Ми дотримувалися всіх як американських, так і українських традицій, які мої бабусі й дідусі привезли з собою до штатів. Я могла співати і американський державний гімн, і «Ще не вмерла України...». Моя бабуся розмовляла зі мною українською, а я з нею — англійською. Українське є дуже великою і важливою частиною мого життя. Тому я маю таку велику прихильність до цієї країни. Пам'ятаю, вперше я змогла приїхати вже у вільну Україну, коли працювала в адміністрації президента Клінтона. І це був настільки емоційний момент для мене, що президент Клінтон міг побачити це на моєму обличчі. Тому що ось була я, онука українських селян, які змушені були колись покинути Україну у пошуках кращого життя. І ось онука повертається до цієї країни з президентом Сполучених Штатів. Ми всі пов'язані багатьма й

багатьма ниточками, і я маю особливий зв'язок із цією країною саме завдяки моїм предкам. Я дуже пишаюся тим, що завдяки своїм посадам в уряді, у громадському секторі, я могла долучатися до того, що США робить для підтримки України, для зміцнення її демократії та її економічного розвитку, ґрунтуючись на дружбі і партнерстві між нашими народами.

— Я вам дуже вдячна. Кажуть, у вас у вашингтонському офісі навіть висить плакат «Я люблю Україну», це так?

— О, хтось мені подарував, пам'ятаю, уже давно цей плакат, і з того часу він у мене.

Інтерв'ю провела Марина КРИВДА.

ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Меланн ВЕРВІР — посол із глобальних жіночих проблем у Державному департаменті США. В адміністрації президента Клінтона вона працювала начальником апарату першої леді та була засновником і головою ради директорів неурядової організації Vital Voices Global Partnership, що займалася підтримкою «глобального жіночого лідерства». Тепер, коли Гіларі Клінтон очолила Державний департамент США, Меланн залишається ключовою фігурою і основним представником голови Держдепу у світовому жіночому русі. Вона — неодноразовий гість України. Меланн Вєрвєр закінчила Джорджтаунський університет, де здобула магістерську ступінь з російських досліджень. Чоловік Меланн — юрист за фахом — працює у Державному департаменті. Родина має троє дітей та двоє онуків.

дами здоров'я. І тоді наші фахівці приїздили до України і надавали допомогу своїм українським колегам у технологічному плані. І характерно, що навіть коли державна програма закінчується, все одно людські й професійні зв'язки залишаються. Лікарі продовжують спілкуватися з лікарями, а спеціалісти в галузі технологій — між собою. Тобто це партнерство продовжується.

Інвестиції в охорону здоров'я, у партнерство, у технології, а також обмін є дуже важливими. Адже, справді, що може зробити людина, якщо вона нездорова? До речі, одна з наймасштабніших ініціатив президента Обами — Глобальна програма з охорони здоров'я. В основі цієї програми — увага до жінок і дівчат, бо є розуміння, що саме вони найбільше цього потребують і що, коли буде захищене здоров'я жінки, то саме вона потім зможе народити здорову дитину, подбати про свою родину, свою громаду, а в кінцевому підсумку це є здоров'я нації.

— Ми зустрічаємося напередодні Міжнародного дня прав людини. Як ви вважаєте, чи варто виокремлювати права жінок від загальнолюдських прав? І ще одне запитання. У США, на мою думку, дуже добре захищені права жінок у родині. Приміром, під час розлучення слабкій статі дуже часто відходять лєвова частка сімейних статків. Що ви порадите нам?

— Тут треба зрозуміти, що права жінки є правами людини. Жінки мають користуватися такими ж правами, як і чоловіки, бо ми всі у рівній мірі заслуговуємо на повагу і захист нашої людської гідності. Проте і в моїй країні були часи, коли в жінок не було виборчих прав, не було майнових прав, не було права подати на розлучення і отримати опіку над своїми дітьми. Довго, понад століття, тривала боротьба, щоб отримати такі права, і це поступово було досягнуто. Цей приклад певною мірою пояснює, як відбуваються такі процеси і в інших країнах. Просто всі знаходяться ще на різних стадіях розуміння цього.

Справді, у зв'язку з Міжнародним днем прав людини нам потрібно ще раз наголосити, якою ще великою проблемою є насильство в родині, якою великою проблемою є нелегальна торгівля жінками, дітьми і, часом, навіть чоловіками. Тут є велике поле для співпраці між урядами і між громадянськими суспільствами. Дуже важливо, щоб правильні закони, які приймаються, реально запроваджува-

рою все залежить від менталітету, від виховання тощо? І як виходити з такого становища?

— Я приїхала в Україну нині саме з цього питання. Україна і США співпрацюють уже десятиріччя, щоб спільно боротися з проблемою нелегальної торгівлі людьми. Адже справді, коріння її лежить у площині економічній. Бо коли людина не може знайти собі роботу, не може забезпечити собі та своїм близьким гідне життя, це і створює підґрунтя для виникнення по всьому світу кримінальних мереж, заманують людей шансом заробити, а в підсумку люди потрапляють у рабство.

І ми, і ваш уряд працюємо над тим, щоб приймати відповідні закони і вживати відповідних дій, аби побороти це негативне явище: допомогти тим, хто вже став жертвою, виключити економічні чинники, створити нові економічні можливості і разом з тим переслідувати і суворо карати злочинців — торгівців «живим товаром». Саме це ми обговорювали під час візиту з українськими урядовцями і з громадськими активістами, міркували, яку технічну допомогу можемо надати. Ми дуже хочемо сприяти тому, щоб урядові структури і приватний бізнес та неурядові організації були взаємодоповнюючими партнерами у цій роботі: уряд має відповідально виконати свої зобов'язання, від бізнесу залежить створення економіч-

Першооснова — це добробут і щастя дитини. Це має бути основою дій і уряду країни, з якої беруть на усиновлення дитину, і уряду країни, куди їде ця дитина. Саме інтереси дитини мають бути першочерговим критерієм. Мабуть, для дитини найважливіше, щоб вона мала свою родину і чи це родина українська чи з іншої країни, це вже питання наступне. Тож уряди мають працювати спільно, щоб забезпечити дитині таку можливість.

них можливостей і робочих місць, а неурядові організації, мабуть, найглибше знають цю проблему — власне я сама про існування проблеми довідалася свого часу саме від неурядової організації.

— Ще б хотілося торкнутися питання усиновлення. Наскільки я знаю, чимало американців залюбки беруть на виховання українських сиріт. Однак недавна історія, щоправда, з російським хлопчиком, коли його нова мама самотійно відправила назад у Росію, дещо насторожила й наші органи опіки. Ваша організація працює у цьому плані, щоб таких історій було менше?

— І це дуже важливе запитання. Тут, звичайно, першо-

ПЛАНЕТА

► ПАНАМА

Одна з найважливіших транспортних артерій на замку

П'ять відсотків світової торгівлі опинилося під загрозою після закриття Панамського каналу, який є однією з найважливіших світових транспортних артерій, передає Франс Пресс.

Причиною стала повинь після надзвичайно сильних злив, які підняли рівень озер, що входять у систему каналу, а це небезпечно для судноплавства.

Щороку через канал проходить порядку 14 тисяч суден. Окремі ділянки каналу закривалися й раніше — через аварії на шлюзах, а також зіткнення суден, однак уперше за останні 20 років рух закрито по всій довжині каналу, що становить 80 км.

► БРЮССЕЛЬ

Показ мод у штаб-квартирі НАТО

Український модельєр Олена ДАЦЬ (на знімку) представила колекцію «євроатлантичної моди» власного дизайну в штаб-квартирі альянсу.

Цю виставку авторського одягу в Брюсселі було організовано за сприяння українського Інституту світової політики, Відділу НАТО з питань публічної дипломатії та Місії України при НАТО.

За словами працівників штаб-квартири, такий захід відбувся в цих стінах уперше за всю історію НАТО.

Фото Ксенії ШКУРКО (Укрінформ).

► ЧИЛІ

Пожежу влаштували ув'язнені?

Тіла чилійських в'язнів, що загинули в середу внаслідок пожежі в одній із в'язниць Сантьяго, передано родичам.

Жертвами трагедії стали 83 особи, ще близько 20 одержали поранення й опіки. Цей інцидент називають найкривавішим в історії пенітенціарних установ Чилі. Нині триває розслідування обставин пожежі. Тюремна адміністрація твердить, що вогонь виник у результаті бунту ув'язнених, які почали підпалювати матраци. В'язниця була переповнена — в ній утримувалося майже 1900 осіб, хоч вона розрахована на 900.

За повідомленнями зарубіжних інформагентств.

Про королів полювання, мисливські угіддя та лісові дороги

На базі підприємств Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства відбулася виїзна колегія Держкомлісгоспу України. На ній ішлося про проблеми вдосконалення ведення мисливського господарства в Україні. А розпочалася вона з полювання... без рушниць.

Там стежками олені бродять

Разом з учасниками наради вирушаємо у Звірівське мисливське господарство. Вже сама назва цієї місцевості, а село Звірів відоме з XVI століття, багато про що говорить. Місцеві угіддя й досі дивують насиченістю дичини. Варто було лише на кількасот метрів від'їхати від ад-

Фотокамера наготові. А ось до вух долинає потріскування гілок і шурхіт по опалому листі копит. Та ба, велике, в кілька десятків оленів, стадо пробігає лісом метрів за сто від моєї вежі. Ще хвилин через 15—20 мисливський ріжок сигналізує про кінець полювання.

Потім на збірному пункті в урочищі Йоганів спостерігаємо, як на широкій галявині спалахують, мов факели, два вогняні стовпи. Знову звучать ріжки, вітаючи учасників. Керівник називає королів і віце-королів полювання, тобто тих, хто найбільше здобув — у нашій ситуації побачив — звіра. Серед переможців і голова Волинської облдержадміністрації Борис Клімчук.

— Полюванням сьогодні задоволений. Побачив двох оленів-рогачів, дві козулі й зайця. Цього вистачило, щоб стати у своїй групі віце-королем полювання (умовного). А загалом ця втіха дорога. Інша річ — перната дичина, зайці, лисиці. Буде добре, якщо мисливці, об'єднавшись в гуртки по 30—40, самі дбатимуть про наповнення угідь звіром. Мисливське господарство «Звірівське», де ми сьогодні перебуваємо, одне з кращих в Україні. Такої насиченості угідь дикими тваринами повинні прагнути й інші їх користувачі. Недарма кажуть: ліс без звіра — мертвий.

Нашу розмову з очільником області знову переривають звуки ріжків. Вони виконують мелодію «Шана лісу» — своєрідний гімн мисливців. Почувши його, всі стають «струнко». Так велить традиція.

Людина з рушницею — це серйозно

Отаким не традиційним видався початок виїзної колегії Держкомлісгоспу України.

— Я противник того, коли полювання починається з гарно накрытого столу, коли проголошуються тости за удачу, а після того люди йдуть на полювання, — зауважує голова Державного комітету лісового господарства України Микола Шершун. — І, працюючи довгий час в лісовому господарстві, завжди казав, що цього робити не можна. Ви сьогодні побачили

Голова Волинської облдержадміністрації Борис Клімчук став віце-королем полювання в одній із мисливських груп.

взірець проведення європейського полювання. Це — ритуал, це — свято для тих людей, які виходять на полювання, щоб відпочити. Ще років десять тому, працюючи начальником Рівненського лісового управління і вперше побувавши в Угорщині, я це запровадив у себе.

Питання правильного ведення мисливського господарства дуже важливе. Тому по чергово відпрацьовуючи інші проблеми, ми підійшли і до цієї. В Україні сьогодні є 999 мисливських користувачів і вже сьогодні у нас з'явилися між ними серйозні протиріччя. Адже із 540 тисяч мисливців, які у нас є сьогодні, лише тисяч 40 мають можливість вкладати кошти й отримувати віддачу у вигляді трофеїв. Однак більшість мисливців таких можливостей не мають. Ми повинні йти до того, щоб і вони мали такі само умови, як приватні господарства. Якщо ти справжній мисливець, то повинен подбати, щоб і годів-

тиліття ми практично втратили традиції полювання і сам підхід до правильного ведення мисливського господарства. В Україні треба відходити від м'ясного полювання, коли йдуть відпочити і добути шматок м'яса. Сьогодні ми говоримо про те, що потрібно вирушати на полювання як на свято. Це — спілкування з природою, ко-

Дикі свині, яких учасники колегії побачили в урочищі Майдан.

ли ви надовго запам'ятаєте цей день і зможете через роки похвалитися перед другим трофеєм. І вести мисливське господарство треба на селекційній основі, коли для відстрілу будуть відбиратися тварини, які з певних причин не можуть далі перебувати в популяції, щоб не погіршувати її стан, або неперспективні для ведення мисливського господарства. Це одне з головних завдань, яке б ми хотіли виконати під час розвитку мисливського господарства України.

Усім рівні умови й однакову відповідальність

— У цілому є декілька шляхів ефективного розвитку мисливського господарства, — продовжує розмову заступник голови Держкомлісгоспу України Віктор Червоний. — Це, зокрема, боротьба з браконьерством. І ми сьогодні хочемо відродити в Україні державну мисливську службу, яка б забезпечила охорону мисливських угідь і координувала зусилля з відтворення тваринного світу. Це і підгодівля тварин, і профілактика їх захворювань, це і ведення на селекційній основі мисливського господарства, і боротьба з хижаками. Сьогодні багато опонентів у цьому питанні. Кажуть, що вовка треба занести в Червону книгу. Нині, не маючи такої щільності тварин, як в Європі, і говорити, що вовка треба занести до Червоної книги, я б вважав, що це не лише злочин перед мисливським господарством, а й пе-

ред суспільством. У Швеції 300 голів вовків, у нас — близько трьох тисяч. Їх надзвичайно багато.

Необхідно перебудувати саму структуру мисливського господарства і перейти на клубну систему, закріпити мисливські угіддя за низовими колективами, як це роблять в Європі. Треба відмовитися від величезних таких мисливських формвань, які об'єднують територію усього району, коли концентруються кошти на одному-двох господарствах, а рядові мисливці не можуть достойно провести полювання і добути звіра. А в деяких регіонах уся область належить одному мисливському господарству. Сьогодні ж у нас середня площа мисливських угідь мисливського господарства 46 тисяч гектарів, коли в Європі шість тисяч. У Чехії навіть від 500 гектарів можуть бути мисливські господарства. Уявіть, яку щільність звіра потрібно мати, щоб полювати на півтисячі гектарів!

Ми маємо усвідомити, що головною оцінкою ведення мисливського господарства має стати оптимальна щільність звіра на тисячу гектарів угідь, а не якісь інші показники. Головне, про що ми зараз повинні дбати, це зак-

Книга начальника обласного управління лісового та мисливського господарства Богдана Колісника та керівника прес-служби управління Оксани Чурило «Волинському мисливцю... і не тільки» стане доброю згадкою учасникам колегії про перебування в нашому поліському краї.

Після інструктажу головного спеціаліста обласного управління Петра Романухи займаємо місця на мисливських вежах. Юний сурмач ріжком подає сигнал загонічам. І вже чутно, як десь у далечі ті розпочали свою галасливу роботу. Їх завдання вигнати на нас сполоханого звіра. Кому ж то пощастить?

Ансамбль ріжкарів Шацького лісового коледжу.

НАША ДОВІДКА

За останні п'ять років кількість копитних тварин (лось, олень, козуля, лань, муфлон, кабан) в Україні збільшилася на 37,2 тисячі голів і становить 232 тисячі, а чисельність хутрових звірів сягнула 2,246 мільйона голів.

ливських угідь від браконьерства. Тоді Україна досягне європейського рівня ведення мисливського господарства.

Сьогоднішня колегія ставить завдання виробити концепцію розвитку мисливського господарства, обговорити і вислухати думки всіх зацікавлених сторін і до кінця року подати уряду, а може, й Президенту концепцію розвитку мисливського господарства країни. Необхідно визначити цілі, завдання, а потім під ці цілі подати (проявити) законодавчу ініціативу, подати відповідні законопроекти, відпрацювати нормативні документи рівня Державного комітету лісового господарства та Міністерства охорони довколишнього природного середовища. Вони мають бути максимально наближеними до європейських вимог і таким чином ми повинні створити законодавчу правову базу розвитку мисливського господарства. І тільки тоді провести закріплення мисливських угідь за колективами.

Микола ЯКИМЕНКО.
Волинська область.
Фото автора.

Навчальний посібник — з «Джерела»

ВІДКРИТИЙ УРОК

Один із чотирьох українських сільських колегіумів — у Терпінні. Є такий — п'ятитисячний, упоряджений, багатий історією — населений пункт поблизу московської автотраси.

«Ріка Молочна й Юшанли
За парком тихо пропливають.
Там величезні є дуби, а поряд
— коси золоті
Над ставом вербоньки
схилиються».

Таке сусідство зафіксувала у віршах Марія Донська.

А ще на території сільради розташована Кам'яна Могила — всесвітньо відомий історико-археологічний музей-заповідник.

Але про державну пам'ятку писано-переписано. Мова про колегіум «Джерело», школу гуманітарного профілю.

У новому статусі вона працює з 2004-го, але заговорили про неї в 2008-му, після видання навчального посібника «Історія малої батьківщини». Книжка розрахована на учнів 8—9 класів. Автори унікально-

го, схоже, єдиного такого роду видання — викладачі (9) і учні (22) шкіл, які знаходяться на території сільради.

Посібник складається з 29 уроків за п'ятьма темами: від заснування шести сіл, що входять до Терпіннівської сільради, до сьогодення.

У автора проекту й укладача Олександра Чухраєнка (*на знімку з дітьми*) і директора колегіуму Олександра Пузанова (*на знімку*), батька ідеї, у планах продовжувати краєзнавчу роботу й написати чергову книжку. Досвіду не позичати — при школі багато років працює музей. Його відродження пов'язано з іменем учителя історії Чухраєнка.

Олександр Анатолійович після Сімферопольського уні-

верситету працював у дев'ятиріччі села Травневе, колишньої менонітської колонії. Зацікавився її історією після зустрічі з менонітами, маючи десятилітній стаж учителя.

Його публікації помітили в Терпінні й запросили працювати в колегіум. Краєзнавчий гурток, музей, збір матеріалів про прилеглі села, листування з каннадськими духоворами, спілкування з місцевими старожилами... Те, що здійснив разом з учнями й колегами, мимоволі підштовхнуло до думки створити навчальний посібник.

— З'ясувалося, зібрати матеріали — півсправи, — згадує заступник директора з наукової роботи Олександр Чухраєнко. — Потрібно було знайти гроші на видання книжки. Ідеєю перейнялися в райвідділі освіти, захопилися в райдержадміністрації й райраді. Знайшлися спонсори, ентузіасти, видавці...

Сьогодні «Історію малої батьківщини» вивчають на уроках «Наш край» у курсі історії України, на факультетах, у гуртках.

До слова, Терпіннівський колегіум «Джерело» ми відвідали напередодні всеукраїнського семінару шкільних краєзнавців. Колектив активно готувався до зустрічі гостей. Йому є що показати: професійно обладнані кабінети, з любов'ю оформлений музей. Є про що розповісти.

Втім, не тільки допитливим краєзнавцям. Директор «Джерела» з гордістю поділився підсумками предметних олімпіад, конкурсів, зовнішнього незалежного оцінювання в 2010-му. У колегіумі до 9 класу вивчаються всі предмети, в 10—11 — гуманітарна профілізація. Наголос на мови (українська, російська, англійська, німецька), природні дисципліни. Математика, фізика — факультативно.

І ось що чудово: з 35 випускників-2010 майже половина обрали технічні вузи.

На думку педагогів, вирішальну роль відіграє спілкування, уміння мислити й висловлювати їх привселюдно. Без остраху, стиснення, тремтіння в голосі.

— Розмова — продовження мислення, — зазначає Олександр Пузанов. — Спочатку думаємо, потім говоримо. Навчився спілкуватися — опануєш будь-які знання. Ось у чому основа навчання в колегіумі.

І справді: що може бути приємніше за спілкування із грамотним, поетично налаштованим ліриком, а тим паче — фізиком...

Саме таких готують у Терпіннівському колегіумі.

Іван ІЛЛЯШ.

Мелітопольський район

Запорізької області.

Фото Леоніда СОСНИЦЬКОГО.

Гріх учителя — бути нудним

СЛОВО ПРО КОЛЕГУ

— Ніхто й не повірить, що в школі може бути просто. Це ж щоденний калейдоскоп —

ніколи не знаєш, що тебе чекає і які коники здатен викинути клас. Але тим, хто з острахом питає, як ти з ними стільки років справляєшся, відповідаю: якщо пам'ятати, що кожен учень — це людина, яку не можна принижувати, то будь-який конфлікт чи неприємність не видається катастрофою. Потрібно поважати особистість, незважаючи, відмінник це чи двієчник-хуліган, і зуміти запалити іскорку в очах.

Отака проста і водночас складна філософія вчительки від Бога Марії Степанюк із Здолбунівської ЗОШ №6. За плечима у неї 33 роки педстажу, тисячі випускників, перемоги на всеукраїнських та обласних олімпіадах, методичні посібники, майстер-класи й творчі майстерні. А ще численні нагороди — від районного до міністерського рівня, звання «Вчитель-методист».

Людина не повинна чекати від життя чогось надзвичайного, вважає учитель-біолог. Радіти прекрасному потрібно щодня: вдалому уроку, зацікавленому погляду дитини, розмаїттю квітів...

Щастя, коли випускники тішать відмінними результатами. Приємно, коли діти телефонують, приходять і дякують за те, що знання з біології допомогли вступити до бажаного закладу!

Де тільки не зустрічає своїх учнів Марія Олексіївна! Чимало з них, за прикладом улюбленої вчительки, здобули педагогічну освіту. Серед них є відомі науковці, зокрема, на кафедрах мікробіології Київського та зоології Львівського національних університетів. «Підготуй учня, в якого можеш сам повчитися», — це кредо вчительки. У неї це виходить.

Ще навчаючись у школі, залюбки «до-

Фото із сімейного архіву.

пояснювала» на перервах те, чого друзі не ловили. І вже тоді вирішила стати вчителькою.

— Мої наставники були найкращими, а директор Іван Петрович Толочко — людиною з великої літери.

Викладати біологію і хімію випускниці Львівського університету направили в одне з найвіддаленіших сіл району — Будераж. Два роки щодня долала майже по тридцять кілометрів.

У 1983-му вже працювала у рідній Здоббицькій школі — викладала хімію.

— Тоді до нас навить із Чечено-Інгушетії вчителі приїздили, — пригадує директор ЗОШ Ігор Ольшевський (нині міський голова Здолбунова). — Нам було чим пишатися, бо кабінет хімії був найсучасніший. Тож школа завжди утримувала передові позиції. Взагалі, визнання здобувається саме завдяки таким педагогам, як Марія Олексіївна — вона завжди ставилася до роботи сумлінно та відповідально. Саме у Здоббицькій школі Марія Степанюк отримала своє перше звання «Старший вчитель».

У 1989 році нарешті випала можливість викладати улюблену біологію: відтоді і працює у Здолбунівській ЗОШ № 6. Кілька років тому за успіхи у навчально-виховному процесі з біології від Міністерства освіти і науки вона отримала новітнє обладнання для кабінету. Сьогодні він базовий для профільного навчання учнів, слухачів Малої академії наук, проведення районних та обласних олімпіад, семінарів,

курсової перепідготовки вчителів біології обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

— У моїй роботі інноваційні технології посідають чільне місце. Адже в нових умовах і навчати треба

ба по-новому, — каже наставниця. — Справжній гріх для вчителя — бути нудним. І надзвичайно небезпечно для нього вузькість інтересів, учорашні методи і прийоми.

Надія ГУСАРУК,
завідувач кабінету біології і хімії
обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Рівненська область.

ЧОРНОВИК

Нова редакція закону проблему не знімає

Законопроект нового Закону України «Про вищу освіту» — це втілення передусім мрії про необмежену владу чиновників від освіти.

Коли його читаєш, то виникають запитання.

Коли, нарешті, стануть вільними наші університети, над ними не пануватимуть чиновники міністерства, ВАК?

Коли не буде жорстокості експлуатації у ВНЗ (навантаження 900 годин для кандидатів, 700 — для докторів) і можна буде займатися наукою? Пригадаємо Євросоюз, США, Китай (навантаження 400 годин для асистентів, 200 — для докторів).

Коли під прикриттям боротьби з корупцією не використовуватимуться види контролю у вигляді незалежної державної оцінки знання?

Наші діти стали жертвами цієї боротьби. Пригадаємо, що в СРСР до них було гуманніше ставлення, а головна увага приділялася розвитку творчості. Тепер формалізм переміг творчість.

Кому потрібний такий закон?

Олександр ВОЛКОВ.

ЗАПИТАННЯ ВОВОЧКИ

Скільки щасливчиків?

Дітей із незаможних родин цікавить, скільки студентів навчатиметься наступного року за рахунок держави.

Відповідає директор департаменту вищої освіти МОН Ярослав Болюбаш:

— Державне замовлення на 2011 рік зменшено не більш як на 20—25 відсотків, оскільки кількість випускників зменшиться на 42 відсотки. Це пов'язано з демографічною ситуацією. Однак ці питання ще обговорюються.

Сам сказав

На наступний рік Міносвіти держзамовлення розроблятиме разом з Міністерством економіки. «Я державне замовлення бачу на засіданні уряду, коли його вносить Міністерство економіки. А що замовили вищі навчальні заклади, які підлегли іншим центральним органам виконавчої влади, для мене залишається terra incognita. Це неправильно», — вважає міністр Дмитро ТАБАЧНИК.

2010 року, нагадаємо, 11-й клас закінчило 338 тисяч осіб, наступного року буде понад 190 тисяч випускників.

«Ми переконані, наступна вступна кампанія буде успішною і всі, хто отримав сертифікати з високими балами, матимуть можливість здобути вищу освіту за державні кошти», — резюмував Ярослав Болюбаш.

ПІДВОРІТТЯ

Школярку побили пай-дівчатка

— Проби вибачення, скотино! На коліна! Інакше так відлупасимо, що мати рідна не впізнає! — кричала Аня Олі. — Дивися в камеру й кажи: «Вибач мені, Катю, за те, що я назвала тебе шавлавою!». Схопивши 13-річну за волосся, Аня намагалася поставити її на коліна. У цей час подружка Алла все, що відбувалося, знімала на мобільний.

Ольгу били на футбольному полі школи.

Усі дівчатка — з цілком благополучних родин. Непогоно вчать. Аня й Світлана завжди одягаються в чорне, носять оляг із зображеннями черепа й труни, яскраво фарбуються. Вони вчиняли спроби суїциду — різали собі вени, на руках вирізали якісь незрозумілі знаки.

У те, що їхні діти здатні на таке, батьки фігуранток не вірять. Самі учасниці розбірок своєї провини не визнають, звалюють усе одна на одну. За їхніми словами, відео- і фотокадри вони вилучили, щоб уникнути подальших конфліктів.

— Згідно із законом міліція не може порушувати кримінальну справу за фактом завдання людини легких тілесних ушкоджень, — зазначає старший лейтенант Наталія Нечаєва. — Батькам постраждалої слід звернутися до суду. Співробітниками сектору кримінальної міліції у справах дітей Судакського міськвідділу проведено бесіди з учасницями події та їхніми батьками, — сказала прес-офіцер.

Олена ЯЦЕНКО.

Крим.

НАМ ПРО НАС

Передплачувати
«Голос України» —
сімейна традиція

Шановний колектив редакції «Голосу України»! Ми із дружиною Марією Андріївною почали передплачувати газету з першого дня її виходу, а було це ще у 1991 році при першому Президентові України Кравчуку Леоніду Макаровичу.

Дружини моєї вже два роки, як немає зі мною, проте розпочату традицію я продовжую — і тепер передплачую й читаю «Голос України». Газета для мене є розрадою, бо знаходжу в ній цікаві і корисні матеріали. Поважаю журналістів, які працюють над нею, відчувається перо справжніх фахівців.

Іван ЯРОВИЙ.

Копистирин
Шаргородського району
Вінницької області.

КРИК ДУШІ

Молодь співаєтсья

Дорога редакція газети «Голос України»! До вас звертається постійний читач і палкий прихильник газети, яку ви створюєте.

Я — пенсіонер і з нетерпінням чекаю кожного нового номера, в якому йдеться про найголовніші події нашого життя. А залежить воно великою мірою від державного управління, в якому також працюють українці. Здається, що вони повинні сприяти тому, щоб людям добре жилося. А що насправді?

Наші селяни, які важко працюють на землі, ледь зводять кінці з кінцями, бо села поступово вимирають. Те, що будували наші діди, батьки десятиліттями, на очах знищується, розпродається та розкрадається.

Я вже на пенсії, тож отримую хоч якусь копійчину на хліб, а мої діти і онуки поневіряються по заробітках. Молодь вимушена виїжджати з рідного села і шукати роботу ктозна-де. А ті, що залишаються, від незайнятості стають наркоманами та алкоголіками. Невже влада не знає чи не хоче бачити, що робиться по селах? Співаєтсья молодь! Про це треба кричати, бити на сполох і терміново вживати заходів. Так далі жити не можна!

Ми, пенсіонери, вважаємо, що проблему можна було б вирішити, якби місцева влада позакривала усі бари, корчми, забігайлівки, де продають горілку на розлив, чи хоча б не продавали її після 19.30. Також люди знають одне одного, тож, за бажання, можна було б прикрити і відомі «точки» самогонників. Потрібно оперативно діяти! Бо співаєтсья наша молодь...

Григорій ОНИЩЕНКО.

Крути
Ніжинського району
Чернігівської області.

Нікотинове лихо

SOS!

Людина своїми діями зробила куріння і наслідки тютюнової інтоксикації однією з головних причин захворюваності, інвалідності та смертності на земній кулі.

З кожним днем дедалі більше нас вкриває безпросвітна сиза тютюнова хмара. І не тільки тих, хто одержує якесь примарне задоволення, а й тих, хто вимушений вдихати весь цей сморід, бо просто нікуди подітися. Їх ще називають пасивними курцями.

Шкода від пасивного куріння у нас недооцінюється. А дослідження показують, що небезпека цього — дуже велика. Дим, який в'ється від запаленої сигарети, — нефільтрований. Він містить набагато більше канцерогенів, смол та аміаку, ніж дим, який вдихається через сигарету. Так що всі ми «заодно куримо» із найзапеклішими курцями і наражаємося на такий ризик, як і вони. Особливо переплаває дітям.

Найстрашніше, що у нас стали масово курити дівчата — майбутні матері і молоді жінки, які вже мають дітей і планують народжувати їх ще. Разом із ними курять і їхні ненароджені діти. І народжені також. Вони стають пасивними курцями разом зі своїми

батьками. У них не тільки порушується діяльність всього організму, а й з'являється тютюнозалежність у ранньому віці.

То чому так тяжко боротися з цим злом? Думаю, що причин — кілька. По-перше, майже всі владні «мужі» курять і вони добре розуміють свого «брата», щоб застосовувати проти нього якісь суворі заходи. По-друге, у нас багато медичних працівників курять, а вони є моделлю, взірцем для населення. Пустою буде порада лікаря пацієнту кинути курити, якщо він сам не випускає з рота цигарку. Вони, як

ніхто інший, несуть відповідальність за здоров'я людей. Вважаю, що після огляду хворого, який прийшов на прийом, лікар передусім повинен з'ясувати, який спосіб веде його пацієнт і яке місце в його житті займають сигарети та алкоголь. Статистика свідчить, що 10 % людей кидають курити саме після розмови з медич-

ним працівником, який сам веде здоровий спосіб життя.

Відомо, як важко вибратися із тютюнових лабет, тому краще в них не потрапляти. Пропоную всім, хто претендує на горде звання студента-медика, разом зі звичайними екзаменами ввести ще один обов'язковий критерій відбору: курить чи ні. «Задимленість» студентського середовища — результат недостатньої роботи в школах і сім'ях. Та й хто може встояти перед шаленим натиском такого

«монстра», як телевизор. Його герої замість того, щоб сіяти добре і вічне, несуть насильство, жорстокість, задихаються від злості і безкінця нервовими пальцями запалюють сигарету, дивлячись крізь нас в якусь відому тільки їм далечину, жадібно ковтають той дим, показуючи приклад для мільйонів глядачів.

Чи є якийсь вихід? Його завжди можна знайти. Якщо

ми всі разом — працівники бібліотек, медичних і навчальних закладів, преси, радіо і телебачення — об'єднаємося і зробимо антирекламу цій тютюновій напасті, то, думаю, зможемо зрушити «нікотиновий віз» і скинути його у прірву.

Ірина ВОРОНЦОВСЬКА,

головний бібліограф
Чернігівської обласної
наукової медичної
бібліотеки.

Чернігів.

Мал. Василя ФЛЬОРКА.

Переведення годинників
і реклама
підривають здоров'я

ПОЧУЙТЕ МЕНЕ

До виборів були гасла, в яких говорилося, що кожне слово буде почуто. Дуже хочу, щоб мене почув наш уряд і звернув увагу на повсякденні процеси, які підривають здоров'я українців і без вищого втручання їх ніяк не розв'язати. Идетсья про весняне і осіннє переведення часу й рекламу.

Від імені багатьох своїх співвітчизників прошу скасувати переведення годинників на літній і зимовий час. Це не безневинне явище. Як пишуть багато газет і журналів, а також розповідають медики, збій у режимі згубно впливає на організм людей і нервову систему.

Не меншу стресову ситуацію спричиняє й численна реклама, яку транслюють великими блоками мало не через п'ятнадцять хвилин. А останнім часом навіть улаштовують якісь рекламні вистави, які за всієї їхньої барвистості не менш дратують. Хочеться кричати: доки телебачення, рекламодавці й причетні до цього знущатимуться з людей?!

Перед блакитним екраном ми звикли розслаблюватися, а через нав'язану рекламу немає ніякого відпочинку. Люди, коли переривається цікава передача або захоплюючий фільм, нервують, через це піднімається тиск і як наслідок — інфаркти, інсульти.

Я вважаю: щоб зберегти здоров'я українцям і, відповідно, продовжити життя, уряду треба впорядкувати трансляцію реклами, а також невідкладно розв'язати питання з переведенням годинників.

Олена КАНОПАЦЬКА.

Одеса.

— Скільки шишки не гризи,
а горіхів усе одно хочеться...

Фото Поліни СЕРЬОДКІНОЇ.

Закарпатська область.

Пишаємось своїми спортсменами!

СВІТЛИМ РЯДКОМ

Наприкінці жовтня цього року в Євпаторії завершився чемпіонат України з настільного тенісу серед спортсменів з ураженнями опорно-рухового апарату. На олімпійській базі зібралося понад 140 учасників. Серед них і наш уманчанин — Валерій Залевський, який дебютував у складі збірної Черкаської області і на змаганнях такого рангу був уперше.

Треба зазначити, що дебют виявився вдалим: серед 24-х візочників наш Валерій став другим, поступившись лише члену збірної України О. Езику із Харківської області.

Це срібло — результат кропіткої, наполегливої праці та

нелегких тренувань протягом усього року. Останні місяці він, незважаючи на роботу, провів у Центрі соціальної реабілітації дітей-інвалідів «Пролісок», де створені всі необхідні умови для тренувань.

В Умані також працює

спортивний клуб для інвалідів, який очолює Валерій Олександрович Залевський. Разом із дорослими у ньому залучаються до настільного тенісу і молодші діти з особливими потребами, які відвідують Центр «Пролісок». Це, зокрема, Юля Якимчук, Олександр Пічков, Коля Єщенко, Оля Гармаш, Влад Березюк, який цього року увійшов до збірної області та брав участь у першості України серед спортсменів з вадами слуху.

Діти з Центру реабілітації активно беруть участь у міських та обласних змаганнях, виборюючи призові місця.

Вихованка центру Катя Грищенко, яка була у складі команди від нашого міста на Європейській спеціальній олімпіаді у Варшаві, виборола перше місце з настільного тенісу та третє — в командному залуку.

У нашому реабілітаційному центрі намагаємося створити усе необхідне для успішних занять і змагань. А від його відвідувачів вимагаються лише наполегливість та праця.

В. БАЗИЛЕВСЬКА,
директор Центру
соціальної реабілітації
дітей-інвалідів «Пролісок».

Умань
Черкаської області.

Свідоцтво від 09.06.1994 р., серія КВ, № 691, видане ДКУ у справах видавництва, поліграфії та книгорозповсюдження

ВІСНИК
Національного банку України

Передплатний індекс 74132

Адреса редакції:
просп. Науки, 7,
Київ – 28, 03028.
Тел./факс: (044)524-96-25

Електронна пошта:
litvinova@bank.gov.ua
http://www.bank.gov.ua

ПЕРЕДПЛАТИ, ПРОЧИТАЙ, СТАНЬ УСПІШНИМ!

**УНІКАЛЬНЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ
ДЛЯ СПЕЦІАЛІСТІВ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ**

- Фінансовий стан банків
- Дослідження з питань банківської діяльності
- Аналіз фінансово-кредитних проблем
- Банкноти і монети України

**Виходить у комплекті з додатком на CD-диску
“Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності”**

Видання розповсюджуються лише за передплатою.
Передплата приймається всіма відділеннями поштового зв'язку України і такими регіональними організаціями:
АТ “Самміт”, ТОВ фірма “Періодика”, ТОВ НВП “Ідея”, ТОВ фірма “Меркурій”,
ТОВ Видавнича група “Ділова преса”, ТОВ “Ной-хау” та іншими.

Вважати недійсним Посвідчення судді Одеського апеляційного господарського суду Картере Валерія Івановича серія АГ № 00164

Страхова компанія "БРОКБІЗНЕС" у зв'язку з втратою полісів повідомляє про визнання недійсними нижченаведені бланки спеціального знаку державного зразка:
серія ВС №№ 3052279
серія СЦ №007668
серія СЯ №№ 87976, 86556
Всього у кількості 4 шт.

Постановою від 12.10.2010 р. по справі № 5/13/б господарський суд Чернівецької області визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру щодо приватного підприємства «Гермес-АН» (м. Чернівці, вул. Руська, 275/94, код ЄДРПОУ 310561518). Ліквідатором призначено Унгурану Доріна Віореловича (ліцензія АВ № 158441 від 29.11.2006 р., адреса: 58032, м. Чернівці, вул. Головна, 204Д/5).

Постановою Господарського суду Сумської області (40011, м. Суми, пр-т Шевченка, 18/1) від 18.11.2010 року по справі № 12/68-10 Товариство з обмеженою відповідальністю «Дистриб'юторська компанія «Авалон» (40030, м. Суми, вул. Шишкарівська, 106, ід. код 35172264) визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру та призначено ліквідатором Діденко Євгена Сергійовича (ліцензія серії АВ № 498993 від 17.11.2009 року; м. Суми, вул. СКД, 24/2).

Постановою від 25 листопада 2010 року у справі № 4/1896 Господарський суд Чернігівської області визнав банкрутом Ріпкинське комунальне підприємство «Водоканал», вул. Святомиколаївська, 143, смт. Ріпки, Чернігівська обл., 15000, код ЄДРПОУ 32903370. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Танську Т. Ю. (Ліцензія Серія АВ № 158217 від 11.09.06 р.). Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення за адресою: 14033, м. Чернігів, пр. Миру, 139, кім.11.

Постановою Севастопольського Господарського суду (99001, м. Севастополь, вул. Павліченко, 5) від 07.12.2010 р. по справі № 5020-3/197 боржника Приватне підприємство «Пальміра-буд» (м. Севастополь, вул. Вакуленчука, 10, кв. 52; код ЄДРПОУ 35576732) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру в порядку ст. 51 Закону. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Петрова Миколу Львовича (ліцензія серії АВ № 397152 від 22.05.2008 р.), що мешкає за адресою: 98542, м. Алушта, смт. Партеніт, вул. Фрунзенське шосе, 9, кв. 34. Вимоги кредиторів приймаються протягом тридцяти днів.

Господарським судом Вінницької області (21036, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) 24.09.2010 року у справі № 15/104-10 порушено провадження про визнання банкрутом ЗАТ «Вінницька продоволяча компанія» (23310, Вінницька обл., Тиврівський р-н, м. Гнівань, вул. Пролетарська, 20, код ЄДРПОУ 31260964, р/р 260053016501 філія ПАТ ПІБ в м. Вінниця, МФО 302571). Розпорядник майна – арбітражний керуючий Мілованов Артур Вячеславович (м. Вінниця, вул. Фрунзе, 67, кв. 71, ід. номер 2638904613, ліцензія АВ № 307290 від 05.03.2007 р., т. 0677660279). Претензії кредиторів по вищезазначеній справі приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 02.12.2010 р. № 5/1416 визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «АЗОВНЕФТЕПРОДУКТ ПЛЮС», ЄДРПОУ 33065688, (87600, Донецька обл., м. Новоазовськ, вул. 60 років СРСР, б. 46, та відкрито ліквідаційну процедуру. Статутні документи, печатки та штампи підприємства-банкрута вважати недійсними. Ліквідатором по справі призначено арбітражного керуючого Карпенка Андрія Анатолійовича (інн 2779408877, ліцензія АВ 307267, м. Селидове, Донецька обл., вул. Дубиніна, б. 6). Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 02.12.2010 р. № 5/1486 визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «ТКФ ЕНЕРГОРЕСУРС», ЄДРПОУ 36306051 (83048, м. Донецьк, вул. Артема, буд. 114) та відкрито ліквідаційну процедуру. Статутні документи, печатки та штампи підприємства-банкрута вважати недійсними. Ліквідатором по справі призначено арбітражного керуючого Карпенка Андрія Анатолійовича (інн 2779408877, ліцензія АВ 307267, м. Селидове, Донецька обл., вул. Дубиніна, б. 6). Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

НАСК «Оранта» повідомляє, що у зв'язку із втратою вважати недійсними наступні бланки договорів міжнародного обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів «Зелена картка» - 5866816-5866823.

До відома громадськості
Товариство з додатковою відповідальністю «Дніпропетровський завод медустаткування», м. Дніпропетровськ, вул. Мандриківська, 47, тел./факс 370-11-41, подав до Національної комісії регулювання електроенергетики заяву про видачу ліцензії з постачання електроенергії за нерегульованим тарифом за місцем здійснення заявної діяльності: Україна.

Заліщицький районний суд викликає 21 грудня 2010 року о 9 годині 30 хвилин за адресою: м. Заліщики, вул. Лисенка, 1, відповідачку Данилюк Ірину Михайлівну, остання адреса проживання с. Головинці Заліщицького району Тернопільської області, в судове засідання у цивільній справі за позовом Катеринюка Василя Стефановича до Данилюк Ірини Михайлівни про визнання особи такою, що втратила право користування житловим приміщенням.

Постановою господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 01.12.2010 р. № 5/1406 визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «УКРДОН», ЄДРПОУ 25101966, (83087, м. Донецьк, вул. Бакинських Комісарів, буд. 21, та відкрито ліквідаційну процедуру. Статутні документи, печатки та штампи підприємства-банкрута вважати недійсними. Ліквідатором по справі призначено арбітражного керуючого Карпенка Андрія Анатолійовича (інн 2779408877, ліцензія АВ 307267, м. Селидове, Донецька обл., вул. Дубиніна, б. 6). Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) 23.11.2010 р. порушена справа № 45/228Б про банкрутство ПП «ДОН СТАР», м. Донецьк, (ЄДРПОУ 30269840). Юридична адреса боржника: 83062, м. Донецьк, вул. Снегиревська, 12-а, р/р 26007185693001 в ДРУ КБ «Приватбанк», МФО 335496. Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Гринько А. А., ліцензія АВ № 347091, 83005, м. Донецьк, вул. Купріна, буд. 34/53.

Національне агентство екологічних інвестицій України оголошує конкурс на заміщення вакантних посад державних службовців
Управління правового забезпечення
Відділ правового забезпечення: **головний спеціаліст; провідний спеціаліст.**
Відділ нормотворчої діяльності: **головний спеціаліст; головний спеціаліст; провідний спеціаліст.**
Управління схеми зелених інвестицій та розвитку ринку
Відділ розвитку схеми зелених інвестицій: **головний спеціаліст; провідний спеціаліст.**
Управління гнучких механізмів Кіотського протоколу
Відділ розвитку національних процедур: **головний спеціаліст.**
Відділ проєктів спільного впровадження та механізмів чистого розвитку: **головний спеціаліст**
Управління національної системи обліку парникових газів
Відділ обліку парникових газів: **головний спеціаліст.**
Відділ моніторингу, звітності та верифікації: **головний спеціаліст.**
Управління економіки та фінансів
Відділ бухгалтерського обліку: **головний спеціаліст; провідний спеціаліст.**
Відділ фінансового планування та тендерних процедур: **головний спеціаліст; провідний спеціаліст.**
Вимоги до кандидатів: громадянство України, вища освіта відповідного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра, відповідний стаж роботи, володіння державною мовою, вільне володіння іноземною мовою, вміння працювати на ПК.
Документи приймаються протягом 30 календарних днів з дня опублікування оголошення про конкурс за адресою: м. Київ, вул. Урицького, 35. Повна інформація про перелік посад, кваліфікаційні вимоги до кандидатів та умови конкурсу — на сайті (www.neia.gov.ua) та за телефоном: 594-91-07.

Господарський суд Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. І. Кулика, 143-а) ухвалою від 05.11.10 порушив справу № 17/152-Б-10 про банкрутство Приватного підприємства «Промислово-торгівельна фірма «Оліс», р/р 26007000071622 в ПуАТ «СЕБ банк», МФО 300175, код ЄДРПОУ 34285866, адреса 73000, м. Херсон, вул. Димитрова, буд. 20. Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Тетерич Наталію Вікторівну (ліцензія серії АВ № 547756 від 07.09.10 (адреса: м. Херсон, вул. Гоголя, 11, кв. 4. Претензії кредиторів приймаються протягом тридцяти днів від дня публікації оголошення.

Ухвалою господарського суду Сумської області (40011, м. Суми, проспект Шевченко, 18/1) від 22.11.2010 року порушено провадження по справі № 6/90-10 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Зернівська нафтобаза» (41000, Сумська область, м. Середина-Буда, провул. Ювілейний, буд. 4а; код за ЄДРПОУ: 03482867). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Курбанова Назіма Вахід-огли (ліцензія серії АВ № 470266 видана 17.03.2010 року Державним департаментом з питань банкрутства; поштова адреса: 40000, м. Суми, вул. Привокзальна, буд. 33; т/ф:050-958-53-42). Заявки від кредиторів та інвесторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Аукціонний комітет Чорноморської товарної біржі АПК повідомляє про проведення аукціону з реалізації майна СГВК «Тепличний». Об'єкт аукціону: Майновий комплекс. Адреса: Миколаївська обл., Новоодеський район., с. Баловне, вул. Матвіївська, 1. Початкова вартість продажу: 2 469 000,00 грн. Для участі в аукціоні надати заяву за адресою: м. Миколаїв, вул. Московська, 54-А, до 22.12.10 р. Гарантійний внесок (10 % від початкової вартості лоту) та реєстраційний внесок (17,00 грн.) перераховується на р/р 2600800103114 в Філії ВАТ «Укресімбанк», м. Миколаїв, МФО 326739, код 24056962, отримувач: ЧТБ АПК. Аукціон відбудеться 24.12.10 р. об 11:00 за адресою: м. Миколаїв, вул. Садова, 1/10. Переможець аукціону на підставі протоколу аукціону укладає договір купівлі-продажу з керуючим санацією СГВК «Тепличний». Довідки за тел.: (0512) 473464.

Ухвалою Господарського суду Вінницької області (м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) порушено провадження у справі № 5/60-10 про банкрутство Приватного сільськогосподарського підприємства «Золота Нива», вул. Кірова, б. 45, с. Телелінці, Жмеринського району, Вінницької обл., Код ЄДРПОУ 31398434, п/р 26008000787001 в філії ВАТ КБ «Надра» МФО 302355, розпорядником майна призначений арбітражний керуючий Томашук М. С., с. Майдан-Чапельський, 1-пров. Лісовий, 16, Вінницька обл., Вінницький р-н, тел. 0963002041.

Постановою господарського суду Львівської області (м. Львів, вул. Личаківська 128) від 30 11.2010 року Товариство з обмеженою відповідальністю «Дія», код ЄДРПОУ 30444898, Львівська область, м. Дрогобич, вул. Тураша, 28, п/р 26005301004993 у ПАТ ВТБ Банк, МФО 385316 визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором даного підприємства згідно даної постанови призначено арбітражного керуючого Надлонка Андрія Івановича, 79066, м. Львів, вул. Зубрівська, 25а/33. Ліцензія АВ № 470296 від 23/03/10.

Сьогодні в Україні похмуро, дощ зі снігом, місцями сильні опади, налипання мокрого снігу, заметіль. На дорогах ожеледиця. Вітер південно-східний, північно-західний, 5—14 м/с, посилення до 15—22 м/с, у Карпатах до 25—30 м/с. Температура протягом дня 1—6 градусів морозу, у Карпатах до 10° тепла, на півдні вдень 2 градуси тепла, вночі 3° морозу, на Південному Березі Криму 3—5 градусів тепла.

КОРИСНО ЗНАТИ

Їжа для розуму

На роботу нашого мозку впливають не тільки генетичні дані, атмосфера, в якій живемо, а й те, чим харчуємося, як урізноманітнюємо стіл і якість продуктів.

⇒ Щоб загострити пам'ять, як стверджує народна медицина, бажано з'їдати в день пару бананів, апельсин, трішки кураги, родзенок, печеної картоплі або яблук, кисломолочні продукти.

⇒ Відновити кмітливість допоможуть волоські горіхи, фісташки, соняшникове насіння, а також овочеві салати, заправлені олією.

⇒ У тижневому меню має міститися достатня кількість жирних кислот омега-3. Ще наші бабусі казали, що риба — найкраща пожива для розуму. Поліпшенню уваги сприяють морепродукти, а також м'ясо, яйця, печінка, бо білки — дуже важливе джерело незамінних для мозку амінокислот.

⇒ Необхідні вуглеводи й клітковину містить рис, особливо коричневий. Альтернативою рису можуть стати макарони з твердих сортів пшениці, квасоля й горох.

Фотоетюд Юрія ПЕРЕБАЄВА.

⇒ Відчутти прилив сил допоможе вживання з першими й другими стравами тертого хрону.

⇒ Підживити активність мозку можуть і такі спеції, як імбир, кмин, чорний перець, паприка, куркума.

Надія ВЕТОЧКИНА.

СМАЧНОГО!

Горіховий торт

Візьміть: цукор — 2 склянки, масло рослинне — 1 склянку, родзинки (без кісточок) — 1 склянку, волоські горіхи — 1 склянку, відвар із сушених яблук — 2 склянки, соду — чайну ложку, борошно — 4 склянки, корицю — 1,5 чайної ложки, оцет — 2 столові ложки, сіль — за смаком.

Добре розітріть рослинне масло й цукор, додайте сіль, пропущені через м'ясорубку родзинки, подрібнені горіхи. У готову суміш улийте яблучний відвар, додайте соду, все ретельно перемішайте, поступово всипте борошно. Наприкінці додайте мелену корицю, а перед самою випічкою — оцет. Випікайте 50—55 хвилин у добре розігрітій духовці.

Анастасія НІКОЛАЄВА.

ХАТНІЙ ЗАТИШОК

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Впустіть свіже повітря

Зазвичай, готуючись до зими, ми ретельно закурюємо наші вікна, а дехто навіть заклеює кватирки. Через це у вакуумному помешканні може накопичуватися волога — сприятливе середовище для розвитку різноманітних грибків. Тому не зайве нагадати: щоб вберегти себе і своїх близьких від алергічних захворювань, а також наповнити кімнати киснем, і в зимові дні необхідно принаймні двічі на день провітрювати житло.

Снігочищення для килимів

Чи не найбільшими накопичувачами пилу в помешканнях є килими. Їх треба регулярно чистити пилососом чи віником. А якщо це потрібно — обробляти спеціальними розчинами.

Досить розповсюдженим і доступним очищувачем для килимів є кухонна сіль. Її слід рівномірно розсипати по поверхні, залишити хвилин на 15, а потім змести віником чи щіткою. За необхідності процедуру можна повторити, а віник або щітку змочувати теплою водою чи слабким мийним розчином.

Проте у зимову пору найкращим побутовим засобом є сніг. Чистити килими слід при мінусовій температурі сухим снігом.

Спочатку потрібно розстелити килим ворсом вниз і рівномірно вибити. Потім перетягніть його на чисте місце, переверніть, накидайте на ворс снігу, потопчіть по ньому і очистіть віником. При необхідності снігочищення можна повторити.

Зима тільки почалася, тож є ще достатньо часу, щоб освіжити свої килими.

Світлана ІВАНОВА.

Якщо дорога — як ковзанка

АВТОЛЮБИТЕЛЯМ НА ЗАМІТКУ

Будь-яка автострада в зимову пору за кілька годин може перетворитися на сніжну цілину, через яку доводиться буквально пробиватися. Водій має бути готовим перебороти будь-яке бездоріжжя, тому не зайве нагадати деякі відомі правила.

● Рух бажано починати тільки після того, як вікна машини повністю очистяться від снігу й льоду, перестануть запотівати зсередини. Якщо на дорогах — ожеледиця, рушати з місця краще на другій передачі, розганятися плавно, перемикаючи передачі швидко.

● Якщо колія покрита льодом, рухатися потрібно строго по її осі. Виїхати з колії складно, бо на невеликий поворот керма автомобіль звичайно не реагує, а при великому повороті можливий різкий винос, розворот поперек дороги, викид у кювет. Все відбувається настільки швидко, що навіть досвідчені водії не завжди встигають зреагувати. Тому перед виїздом з колії швидкість знижуйте до мінімальної.

● Особливо уважними автолюбителям повинні бути на ділянках перед пішохідними пе-

реходами, перехрестями, зупинками громадського транспорту. Через численні гальмування дорога в таких місцях найчастіше перетворюється на смугу відполірованого льоду.

Тому, наближаючись до таких ділянок, завчасно знижуйте швидкість руху.

● Через добові коливання температури від мінусових до плюсових значень дуже часто дороги покриваються тонкою плівкою льоду, що не відразу

ти треба з особливою акуратністю.

● Застрягнувши на автомобілі в снігу, не піддавайтеся паніці. Спочатку з'ясуйте, в чому причина. Щоб не загрузнути ще сильніше, не дозволяйте колесам прослизати. Поверніть їх кілька разів ліворуч і праворуч, щоб очистити колію від снігу, і спробуйте плавно рушити з місця. Якщо виїхати не вдається, спробуйте розчистити шлях і вибрати сніг з-під машини лопатою або підручними засобами. Під ведучі колеса насипте піску, якщо його немає, допоможуть килимки із салону. Тільки не забудьте потім їх забрати...

Якщо, незважаючи на всі зимові перипетії, вам таки вийде виїхати, простежте, щоб у вашому авто крім стандартних предметів були ще й лопата, трос, мішок піску, ліхтар, шкребок та щітка для скла і, звичайно, — повний бак бензину. Приходьте також мобільний телефон з номерами тих, хто зможе приїхати й допомогти звільнитися зі снігово-го полону.

Олександр КЕДРОВ.

Фотоетюд Андрія НЕСТЕРЕНКА.

ЦЬОГО ДНЯ, 10 ГРУДНЯ

■ **1896.** Помер Альфред Нобель, шведський інженер-хімік, засновник премії, названої його ім'ям. Перші Нобелівські премії вручено 1901 року. ■ **1922.** Розпочав роботу сьомий Всеукраїнський з'їзд Рад, на якому було затверджено Декларацію про утворення СРСР. Через 69 років, 8 грудня 1991 р., Україна, Росія і Білорусія підписали Біловезьку угоду про припинення його існування. ■ **1948.** Генеральна Асамблея ООН прийняла Загальну декларацію прав людини. Нині відзначається як День прав людини. ■ **1991.** У Києві відкрито представництво Організації Об'єднаних Націй.

Ялинка на стіні

А МИ РОБИМО ТАК

Новий рік — це свято, а для лісників клопіт, бо нищать багато молодих деревець — ялин і со-сен. Але можна цьому зарадити, якщо добре подумати і докласти трішки зусиль.

Мій син, коли не стало місця для встановлення ялини у кімнаті, придумав ось що. В основі рейки — трапеція, з трьох боків просвердлював отвори товстим свердлом для вставляння гілочок, які заздалегідь нарізав у лісі, не псуючи молодих деревець. Зверху прокручував дірочку для верхівки ялинки, а з тильного боку — отвір для того, щоб повісити на гвіздок, забитий у стіну.

Величина ялинки — довільна і залежить від місця на стіні. Можна ставити хрестовину і вставляти туди штучний стовбур з дірочками для гілочок або металевий з трубками.

Валентина КУНДЕНКО.

Красний Колядин
Талалаївського району
Чернігівської області.

Фотоетюд Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Поради збирала Оксана КАЛУГІНА (oksana@golos.com.ua)

Над номером працювали: Віталій СУДДЯ, Сергій ВОЛОТКОВСЬКИЙ, Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА. Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
► Рукописів не повертаємо.
► Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси:
для фізичних осіб — 40224, 08775,
для підприємств і організацій — 60955.
Передплатна ціна на 2010 рік:
для фізичних осіб — 10,00 грн.
та 6,00 грн.,
для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
Зам. 18616

Макет, верстка —
редакція газети
«Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

